

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 22 maj 1887, kl. 11 f. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel.

(2:a U. A.)

Beträffande anslagen under riksstatens *sjette* hufvudtitel, som omfattar anslagen under *Kongl. civildepartementet*, hafva vid innevarande riksmöte här nedan omförmälda förändringar ifrågakommit.

Kommerskollegium.

Under anslagstiteln »Kommerskollegium» äro de anslag uppförda, som utgå till kollegiet sjelft, patentbyrån och bergsstaten; och äro, för hvarje af dessa, särskilda framställningar gjorda, för hvilka utskottet här nedan får redogöra.

A) Kommerskollegium.

1:o. Kongl. Maj:t har i den till Riksdagen den 29 April 1887 af-
låtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit:

att Riksdagen måtte *dels*, på det Kongl. Maj:t kunde komma i tillfälle tilldela kommerskollegiets ledamöter samt dess i stat uppförde embets- och tjänstemän, med undantag af fyra kanslistor, tillfällig löneförbättring under år 1888, på extra stat för år 1888 anvisa 7,640 kronor, *dels* medgifva, att intill slutet af år 1888, i den mån sådant vore erforderligt för

*Angående
anslag till
kommers-
kollegium.*

[1.]

bestridande af göromålen inom kollegiet eller för beredande åt bemålde embets- och tjänstemän af samma aflöningsförmåner, som andre med dem likstälde tjänstemän åtnjuta, af Kongl. Maj:t finge för ändamålet disponeras de aflöningsbelopp, som vore i kommerskollegiets stat anvisade ej mindre för en advokatfiskalstjänst, än äfven för andra ledigblifna eller ledigblifvande befattningar inom kollegiet, i afseende å hvilka indragning kunde ega rum eller förändring eljest vidtagas.

Denna framställning är likartad med de förslag angående ifrågavarande embetsverk, som Kongl. Maj:t förut vid flere riksdagar framställt; dock så att det nu på extra stat begärda beloppet med 900 kronor understiger hvad för innevarande år blifvit af Riksdagen anvisadt.

Vid pröfningen af de nu föreliggande förslagen har utskottet fäst sin uppmärksamhet vid det menliga deri, att kollegiets provisoriska tillstånd ännu skall behöfva fortfara, men då till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag hvilat ett af Kongl. Maj:t vid 1885 års riksdag framlagdt förslag till sådan förändring af 6 § regeringsformen, att ett nytt landtbruks-, industri- och handelsdepartement skulle upprättas, samt, om detta förslag vid slutlig pröfning gillas, utsigt förefinnes, att den sedan länge sväfvande frågan om kommerskollegiets indragning eller förändrade organisation skall varda afgjord, så torde, ur nyssnämnda synpunkt, skäl ej finnas att nu besluta någon afvikelse från hvad Kongl. Maj:t föreslagit.

Beträffande användningen af de medel, som dels enligt kommerskollegiets stat äro tillgängliga för aflöning åt kollegiets embets- och tjänstemän och dels af Kongl. Maj:t särskildt äskats, framgår af en utskottet under hand meddelad uppgift, att, äfven med tillägg af det begärda extra anslaget å 7,640 kronor, de aflöningsbelopp, som kunna tilldelas kommerskollegiets embets- och tjänstemän, understiga de löneinkomster, som tilldelats andre embets- och tjänstemän, hvilka med afseende på tjensteåliggandenas art eller omfattning äro jemförlige med kommerskollegiets. Förhållandet härmed utvisas af följande tabell:

Kommerskollegiets embets- och tjänstemän, för hvilka begärts tillfällig löneförbättring för år 1888.	Afloning, inberäknadt den begärda tillfälliga löneförbättringen.	Afloning, som skulle åtnjutas, om löne reglering till likhet med andra centrala verk egt rum.	Skilnad.	Anmärkingar.
	Kr.	Kr.	Kr.	
1 kommerseråd	6,000	7,000 ¹⁾	1,000	¹⁾ Ett ålderstillägg inberäknadt.
1 t. f. d:o	6,000	6,400	400	
1 d:o d:o	5,400	6,400	1,000	
1 sekreterare (för bergs- ärenden)	4,200	4,500	300	
1 d:o	4,200	4,500	300	
1 kamrerare	4,200	5,500 ²⁾	1,300	²⁾ Två ålderstillägg inberäknade.
1 registrator	3,120	4,000 ³⁾	880	³⁾ Två ålderstillägg inberäknade.
1 notarie	2,640	3,000	360	
1 d:o	2,640	3,000	360	
1 kammarförvandt	2,640	4,000 ⁴⁾	1,360	⁴⁾ Två ålderstillägg inberäknade.
	Summa skilnad		7,260	

Till utjemnande af denna skilnad å 7,260 kronor finnes för närvarande disponibelt ett belopp af 5,900 kronor, nemligen en advokatfiskalslön, 1,400 kronor, och en kommerserådslön, 4,500 kronor; till följd hvaraf, och då utsigt icke finnes att flera eller större aflöningsbelopp skola blifva för ändamålet tillgängliga, äfven om Kongl. Maj:t erhåller det begärda medgifvandet angående dispositionen af lediga aflöningsbelopp, de härigenom för löneförbättring tillgängliga medlen ej förslå för att med afseende på löneförmåner fullt likställa kommerskollegiets embets- och tjänstemän med deras vederlikar vid jemförliga centrala embetsverk, der löne reglering skett.

Vid anmälan af Riksdagens beslut år 1886 i ifrågavarande ämne erinrade Riksdagen, att de för år 1887 beviljade lönetillskotten endast finge betraktas såsom *tillfälliga*, och att på dem icke finge grundas någon rätt till högre pension. Under enahanda vilkor och med åberopande af hvad här ofvan anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må:

- a) på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle att med samma belopp som för innevarande år tilldela kommerskollegiets ledamöter samt dess i stat uppförde embets- och tjänstemän, med undantag af fyra kanslister, tillfällig löneförbättring under år 1888, på extra stat för år 1888 anvisa 7,640 kronor; samt
- b) medgifva att intill slutet af år 1888, i den mån sådant är erforderligt för bestridande af göromålen inom kollegiet eller för beredande åt bemälda embets- och tjänstemän af samma aflöningsförmåner, som andre med dem likstälde tjänstemän åtnjuta, af Kongl. Maj:t må för ändamålet disponeras de aflöningsbelopp, som äro i kommerskollegiets stat anvisade ej mindre för en advokatfiskalstjänst än äfven för andra ledigblifna eller ledigblifvande befattningar inom kollegiet, i afseende å hvilka indragning kan ega rum eller förändring eljest vidtagas.

B) Patentbyrån.

Angående
disposition af
patent- m. fl.
avgifter.
[2.]

2:o. Vidkommande *patentbyrån* har Kongl. Maj:t ej gjort annan framställning, än att under år 1888 inflytande avgifter för patent och för registrering af varumärken finge användas till bestridande af de utgifter, hvilka betingades af tillämpning under samma år af förordningen angående patent och lagen om skydd för varumärken.

Ur det vid ofvannämnda statsverksproposition fogade statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 25 april 1887 får utskottet meddela den deri införda uppgift om patentbyråns ekonomiska ställning, af hvilken framgår:

att patentbyrån, som vid 1885 års utgång hade en behållning af 40,030 kronor 66 öre, under år 1886 haft följande *inkomster*:

avgifter för 599 patentansökningar	kronor 29,950: —
årsavgifter för patent	» 10,705: —
avgifter för 261 registreringsansökningar	» 10,440: —
försålda publikationer	» 1,758: 93

summa kronor 52,853: 93;

att byråns *utgifter* samtidigt uppgått till kronor 66,727: 33, af hvilken summa de största posterna utgjorde aflönningar och arfvoden 28,909 kronor 72 öre och byråns publikationer 18,274 kronor 89 öre;

att byrån, för att kunna bestrida dessa utgifter i den mån de ej betäckts af årets inkomster, från statskontoret såsom förskott uppburit 15,000 kronor, hvadan af 1885 års behållning 40,030 kronor 66 öre, som till statskontoret inlevererats, vid 1886 års utgång återstode omkring 25,000 kronor; samt

att, då byrån under år 1886 meddelat 463 patent, för hvilka årsafgifter i allmänhet komme att första gången under detta år erläggas, byråns inkomster efter all sannolikhet blefve ej obetydligt ökade, under det att med full visshet kunde antagas, att utgifterna för år 1887 skulle ej oväsentligt understiga det nästförflyttna årets, enär i dessa sistnämnda inginge organisationskostnader och andra nödiga men öfvergående utgifter till belopp af något mera än 6,000 kronor, samt byrån, om den också ännu med afseende å arbetskrafter, bibliotek m. m. lemnade åtskilligt att önska, likväl för den närmaste framtiden icke oundgängligen torde påkalla andra ökade utgifter än möjligen publikationskostnader, hvilka dock, såsom föranledda af ett ökad antal ansökningar, komme att motsvaras af jemväl ökade inkomster.

Det belopp, hvarmed, enligt denna uppgift, inkomsterna understigit utgifterna, utgör 13,873 kronor 40 öre; hvadan alltså de af statskontoret förskjutna medlen, 15,000 kronor, i det närmaste åtgått.

Vid 1886 års riksdag erinrade utskottet, vid behandlingen af en med den nu förevarande likartad framställning, att patentbyråns inkomster, hvilka under år 1885, hufvudsakligen till följd af särskilda omständigheter, lemnat ett icke obetydligt öfverskott utöfver utgifterna, ej borde anvisas till användande i vidsträcktare mån än erforderligt kunde vara. I det resultat, som för år 1886 ernåtts, har utskottet en anledning att jemväl nu framhålla vigten deraf, att patentbyråns utgifter må varda begränsade till de oundgängligaste, så att jemvigt mellan utgifter och inkomster må uppnås.

Under uttalande häraf hemställer utskottet,

att Riksdagen må medgifva, att de under år 1888 inflytande afgifter för patent och för registrering af varumärken få användas till bestridande af de utgifter, hvilka betingas af tillämpning under samma år af förordningen angående patent och lagen om skydd för varumärken.

C) Bergsstaten.

3:o. De framställningar, hvilka under denna anslagstitel blifvit af Kongl. Maj:t gjorda, kommer utskottet, sedan sig visat till hvad beslut

*Angående
anslag för
kartritning
vid gruf-
kartekontoret
m. m.*

Kongl. Maj:ts proposition (n:o 12) angående upplösning af det nu bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag föranleder, att framdeles upptaga till behandling; hvilket utskottet här skolat

anmäla.

Rikets ekonomiska kartverk.

*Angående
anslag till
det ekono-
miska kart-
verket.*

4:o. Med anledning af hvad Kongl. Maj:t under denna anslagstitel äskat och föreslagit och med hänvisning till de skäl, som i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 25 April 1887 (sid. 7—10) anförts, hemställer utskottet,

[5.]

att Riksdagen må, utöfver det å riksstatens sjette hufvudtitel för rikets ekonomiska kartverk uppförda ordinarie anslag, 6,000 kronor, under samma hufvudtitel på extra stat för år 1888 anvisa till fortsättande af de ekonomisk-geografiska kartarbetena i Norrbottens län 31,000 kronor och för de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket 45,000 kronor, eller tillsammans 76,000 kronor, äfvensom medgifva, att möjligen uppstående behållningar å båda anslagen må användas äfven till bestridande af utgifter för det topografiska kartverket.

Landsstaterna i länen.

*Angående
medgif-
vande, att en
indragen
länsmanlön
må användas
till ny läns-
manstjenst
för Frost-
vikens socken
i Jemtland.*

5:o. Hänvisande till hvad i ofvannämnda statsrådsprotokoll blifvit anfördt (sid. 10—12) får utskottet hemställa,

[6.]

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må, på det Ströms länsmansdistrikt i Jemtlands län må kunna delas i två distrikt, medgifva, att aflöningsbelopp, som blifver tillgängligt till följd af anbefalda regleringar af länsmansdistrikten inom Gotlands och Vestmanlands län, må användas till inrättande af en ny länsmanstjenst inom Jemtlands län.

6:o Enligt hvad af statsrådsprotokollet (sid. 12) inhemtas hafva följande landsstatsboställen till statsverket indragits, utan att ersättning till vederbörande tjänstemän ännu blifvit å anslaget till »landsstaterna i länen» uppförd, nemligen:

länsmansbostället i Bro, Endre, Dede och Bäls ting jemte Martebo och Lummelunda socknar i Gotlands län, $\frac{1}{2}$ mantal Riddare n:o 2;

häradsskrifvarebostället i Ölands södra Mots fögderi af Kalmar län, $\frac{3}{4}$ mantal Lilla Vickleby n:is 1, 2, 3;

kronofogdebostället i Sunnervikens fögderi af Göteborgs och Bohus län, 1 mantal Torp;

kronofogdebostället i Vedbo fögderi af Elfsborgs län, 1 mantal Stommen n:o 1;

häradsskrifvarebostället i Vester-Nerikes fögderi af Örebro län, 1 mantal Ybby n:o 2; och

länsmansbostället i Siende härad af Vestmanlands län, 1 mantal Högby n:o 1.

Med anledning häraf har Kongl. Maj:t föreslagit, att penninganslaget under »landsstaterna i länen» måtte höjas med det belopp, hvartill sex indragna landsstatsboställens afkastning är i stat beräknad, eller 3,740 kronor. I händelse af bifall härtill skulle anslaget till »landsstaterna i länen (deraf 90,000 kronor reservationsanslag)» höjas från 2,637,309 kronor till 2,641,049 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förvarande framställning, må höja penninganslaget under »landsstaterna i länen» med det belopp af 3,740 kronor, hvartill ofvannämnda sex indragna landsstatsboställens afkastning är i stat beräknad.

7:o I en inom Andra Kammaren af herr *M. Dahn* väckt motion (n:o 124) har, på anförda skäl, föreslagits, att Riksdagen, vid pröfningen af anslagen å sjetta hufvudtiteln, ville besluta, *antingen* att de lönebelopp, som nu utgå å sådana landsstatstjänstemän, hvilka ega rätt uppbära arfvode för exekutivt försåld fast egendom, må i den mån ske kan, nedsättas med ett belopp, motsvarande medeltalet under de fem sista åren, för dylik egendoms försäljning uppbyret arfvode, *eller* i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och i hvad mån ersättning till nyssnämnde embetsmän bör fortfarande utgå för omförmälda åligganden, samt, i händelse sådan ersätt-

Angående höjning i landsstatsanslaget till följd af indragning af landsstatsboställen. [7.]

Angående väckt fråga om ändring i löneregleringen för vissa landsstatstjänstemän.

ning finnes böra fortfarande utgå, hos Riksdagen framställa de förslag, som för vinnande af nedsättning i berörda arfvode påkallas.

Vid den lönereglering, som af 1878 års Riksdag beslöts för visse landsstatstjenstemän, nemligen:

landssekreterare och landskamrerare,
länsnotarier och länsbokhållare,
landskanslistor och landskontorister,
kronofogdar och
länsmän,

beslöt Riksdagen (se dess skrifvelse den 22 maj 1878, n:r 35) i fråga om rättigheten för landsstatstjenstemännen att åtnjuta sportler, att med löneregleringens inträdande åtskilliga sådana skulle upphöra och endast vissa, särskildt uppräknade bibehållas. Bland dem, som skulle bibehållas, är arfvode för försäljning af utmätt fast egendom, men i enlighet med Kongl. Maj:ts derutinnan godkända förslag har om detta slags sportel uttryckligen stadgats, att den endast skulle utgå tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda förordnad.

De grunder, enligt hvilka provision å köpeskillingen för utmätt fast egendom å landet utgår, äro bestämda i kongl. förordningen den 30 november 1855. I *mom. 1* af denna författning stadgas nemligen:

»Då auktion å utmätt fastighet på landet förrättas, skall, utom lösen för protokollet dervid och salubrefvet, i arfvode för auktionsförrättningen, köpeskillingens indrivande och liqvids upprättande mellan fordringsegare och gäldenären samt all annan åtgärd, af köpeskillingen betalas:

då den icke öfverstiger 1,000 rdr banko, eller 1,500 rdr riksmünt, 1 $\frac{1}{2}$ för hundralet och då den går deröfver, för öfverskjutande beloppet

från	1,500 t. o. m.	7,500 rdr riksmünt,	1 för hundralet
»	7,500	» 15,000 »	» $\frac{3}{4}$ » » samt
»	15,000	» och allt vidare »	$\frac{1}{2}$ » » ;

hvilket arfvode, då auktionen förrättas å landskansliet, tillfaller landssekreteraren, men eljest skall, sedan af detsamma, så långt det förslår, ersättning för skjuts och dagtraktamente till auktionsförrättaren utgått, delas till hälften mellan denne och landssekreteraren.»

När 1878 års lönereglering beslöts, lemnade utan tvifvel de sportler, hvarom nu är fråga, en väsentligt mindre inkomst än nu, då exekutiva försäljningar af fast egendom i så hög grad tilltagit. Med hänsyn härtill och då vid bestämmandet af denna slags sportelinkomst icke kan hafva varit afsedt att bereda vederbörande auktionsförrättare mer än en skälig ersättning för utöfvandet af uppdraget att förrätta exekutiva auktioner, så lära meningarna icke vara delade derom, att en ändring i gällande bestämmelser

om auktionsprovisionens beräkning nu mera är af behovet påkallad, då tvångsförsäljningar af fast egendom betydligt tilltagit, och auktionsprovisionen därför mångenstädes uppgår till oskäligt höga belopp.

Beträffande sättet att åvägabringa denna ändring, har motionären framställt alternativa förslag, af hvilka det ena afser, att Riksdagen skulle nu besluta en viss nedsättning i de lönebelopp, som tillförsäkrats de landsstats-tjenstemän, hvilka ega uppbära arfvode (provision) för exekutivt försåld fast egendom. Detta sätt att lösa frågan synes utskottet icke böra ifrågakomma; så mycket mindre som det är osäkert, om denna väg skulle förr än i en oviss framtid leda till det åsyftade målet.

Det andra af motionärens alternativa förslag torde deremot vara lämpligt; och får utskottet, som icke anser det böra för närvarande ifrågasättas att fullständigt upphäfva rättigheten till arfvode för exekutiva försäljningar af landtfastigheter, under återopande af hvad ofvan anförts, hemställa,

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huru nu gällande bestämmelser om beräkningen af det arfvode för exekutiva försäljningar af fast egendom å landet, som de landsstats-tjenstemän, hvilka enligt gällande föreskrifter hafva att besörja dylika försäljningar, enligt Riksdagens medgifvande, ega att uppbära tills vidare och intill dess annorlunda kan varda förordnad, må ändras derhän, att vederbörande tjenstemän hädanefter endast erhålla skälig ersättning för sitt besvär i och för de exekutiva försäljningarna, men icke derutöfver en för så väl gäldenär som fordringsegare betungande sportelinkomst; samt att Kongl. Maj:t må till nästa Riksdag aflåta de förslag i ämnet, som af den nu ifrågasatta ändringen påkallas.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

8:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att det under anslaget till »väg- och vattenbyggnadsstaten» å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat till »vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjenstemän, rit- och skrifbiträde» uppförda belopp, 7,200 kronor, måtte från och med år 1888 höjas till 10,000 kronor och således med 2,800 kronor.

*Angående
förhöjning
i en anslags-
post.
[8.]*

I händelse af bifall härtill skulle anslaget till »väg- och vattenbyggnads-
Bih. till Riksd. Prot. 1887. 4. Saml. 1 Afd. 4 Häft.

staten (deraf tvenne særskilda reservationsanslag, till expenser för allmänna arbeten och till vägundersökningar, hvartera å 30,000 kronor)» ökas från 126,400 kronor till 129,200 kronor.

Hänvisande till hvad som blifvit till statsrådsprotokollet (sid. 13—20) anfördt om detta anslagsbehof, får utskottet, som finner den af Kongl. Maj:t begärda anslagstillökningen betingad af oundgängligt behof, hos Riksdagen hemställa,

att det under anslaget till »väg- och vattenbyggnadsstaten», å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat till »vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjenstemän, rit- och skrifbiträde» uppförda belopp, 7,200 kronor, må från och med år 1888 höjas med 2,800 kronor till 10,000 kronor.

Gästgifvares friheter.

Angående
utbyte af
indelnings-
ersättningar
mot bestämda
anslag.
[9.]

9:o. Med anledning af hvad Kongl. Maj:t under denna anslagstitel föreslagit, och under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 20—22) derom anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen, med bifall till dels de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 25 april 1887 föreslagna utbyten af ränteersättningar mot bestämda årliga belopp och dels den i protokollet omnämnda förenkling i afseende å ersättningarne till gästgifverierna i Elfsborgs län, må höja penninganslaget under »gästgifvares friheter», utgörande 6,880 kronor, med ett till 292 kronor jemnadt belopp, eller till 7,172 kronor, samt,

vid bifall härtill, minska det i kolumnen »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag, ersättningar» under nyssnämnda anslag uppförda belopp, 6,060 kronor, med 292 kronor till 5,768 kronor.

Färjor och färjekarlar.

Angående
utbyte af
indelnings-
ersättningar
mot bestämda
anslag.
[10.]

10:o. Likaledes med anledning af hvad Kongl. Maj:t under denna anslagstitel föreslagit, och under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 22 och 23) derom anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen, med bifall till det i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 25 april 1887 omnämnda utbyte af indelningesersättningar mot bestämdt belopp, må höja penninganslaget under anslaget »färjor och färjekarlar», nu utgörande 152 kronor, med ett jemnadt belopp af 202 kronor till 354 kronor, samt,

vid bifall härtill, från riksstaten utesluta det i kolumnen »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag, ersättningar» nu uppförda belopp, 208 kronor, hvarigenom anslaget till »färjor och färjekarlar» minskas från dess nuvarande belopp, 385 kronor, till 379 kronor, eller med 6 kronor.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

11:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit,

- att Riksdagen må
- a) på ordinarie stat från och med 1888 bevilja till understöd åt sådana landtmannaskolor (anstalter för lägre landtbruksundervisning med hufvudsakligt ändamål att befrämja elevernas teoretiska utbildning), för hvilka stadgar blifvit af Kongl. Maj:t godkända, ett förslagsanslag å 15,000 kronor, att efter Kongl. Maj:ts bepröfvande med högst 3,000 kronor årligen tilldelas sådana landtmannaskolor, under vilkor:

att vederbörande hushållningssällskap vitsordar behovet inom orten af dylik skola samt antingen afgifver förslag till såväl skolans organisation i allmänhet, vare sig att den anordnas fristående eller förenad med annan lämplig undervisningsanstalt, som särskildt inträdesfordringar, undervisningsämnen och undervisningsplan, eller ock, der skolan af enskilda personer grundas, förordar det af dessa i berörda hänseenden uppgjorda förslag;

att inom orten tillskjutes lika belopp, elevavgifter inberäknade;

att en frielev för hvarje 1,000 kronor af statsbidraget eger att vid skolan åtnjuta undervisning;

*Angående
anslag till
landtmanna-
skolor för
den lägre
landtbruks-
under-
visningen.
[11.]*

att skolan underkastar sig den kontroll, Kongl. Maj:t i hvarje särskildt fall finner skäl föreskrifva; och

- att skolan årligen afgifver berättelse om sin verksamhet för landtbruksundervisningen; samt
- b) medgifva, att besparingar å de nuvarande anlagen till lägre landtbruksskolor få användas till understöd åt ofvannämnda landtmannaskolor med belopp af högst 4,000 kronor åt landtmannaskola, som är belägen i län, der med statsmedel till samma belopp understödd lägre landtbruksskola ej finnes, och med högst 3,000 kronor åt öfriga landtmannaskolor; allt på enahanda vilkor, som i *mom. a* föreslagits, dock att i län, der med statsmedel understödd lägre landtbruksskola ej finnes, statsanslag till *en* landtmannaskola må utgå, ehvad bidrag inom orten tillskjutes eller icke.

Vid bifall härtill skulle det ordinarie anslaget under ifrågavarande anslagstitel höjas med 15,000 kronor, eller från 175,400 kronor till 190,400 kronor, hvaraf 15,000 kronor förslagsanslag till befrämjande af lägre, hufvudsakligen teoretisk, landtbruksundervisning.

Kongl. Maj:ts nu föreliggande förslag är, i hvad det skiljer sig från den framställning i ämnet, som af Kongl. Maj:t gjorts enligt den statsverksproposition, som afläts den 14 Januari 1887, helt och hållet grundadt på det förslag, som i statsutskottets den 28 februari 1887 afgifna utlåtande (n:o 18) blifvit framlagdt.

Hänvisande till de närmare upplysningar härutinnan samt de till stöd för Kongl. Maj:ts föreliggande förslag åberopade skäl, som i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 25 april 1887 (sid. 24—37) meddelats, får utskottet nu endast hemställa om bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit samt föreslår alltså,

att Riksdagen må:

- a) på ordinarie stat från och med 1888 bevilja till understöd åt sådana landtmannaskolor (anstalter för lägre landtbruksundervisning med hufvudsakligt ändamål att befrämja elevernas teoretiska utbildning), för hvilka stadgar blifvit af Kongl. Maj:t godkända, ett förslagsanslag å 15,000 kronor, att efter Kongl. Maj:ts bepröfvande med högst

3,000 kronor årligen tilldelas sådana landtmannaskolor, under vilkor:

att vederbörande hushållningssällskap vitsordar behovet inom orten af dylik skola samt antingen afgifver förslag till såväl skolans organisation i allmänhet, vare sig att den anordnas fristående eller förenad med annan lämplig undervisningsanstalt, som särskildt inträdesfordringar, undervisningsämnen och undervisningsplan, eller ock, der skolan af enskilda personer grundas, förordar det af dessa i berörda hänseende uppgjorda förslag;

att inom orten tillskjutes lika belopp, elevafgifter inberäknade;

att en frilev för hvarje 1,000 kronor af statsbidraget eger att vid skolan åtnjuta undervisning;

att skolan underkastar sig den kontroll, Kongl. Maj:t i hvarje särskildt fall finner skäl föreskrifva; och

att skolan årligen afgifver berättelse om sin verksamhet för landtbruksundervisningen; samt

- b) medgifva, att besparingar å de nuvarande anslagen till lägre landtbruksskolor få användas till understöd åt ofvannämnda landtmannaskolor med belopp af högst 4,000 kronor åt landtmannaskola, som är belägen i län, der med statsmedel till samma belopp understödd lägre landtbruksskola ej finnes, och med högst 3,000 kronor åt öfriga landtmannaskolor; allt på enahanda vilkor, som i *mom. a* föreslagits, dock att i län, der med statsmedel understödd lägre landtbruksskola ej finnes, statsanslag till *en* landtmannaskola må utgå, ehvad bidrag inom orten tillskjutes eller icke.

Länsveterinärer.

12:o. I en inom Andra kammaren af herr vice talmannen *Sv. Nilsson* väckt motion (n:o 46) har föreslagits, att Riksdagen måtte på ordinarie stat från nästa års början bevilja ett årligt anslag af 1,500 kronor som lön åt ytterligare en länsveterinär i Kristianstads län med station i Brösarp under samma vilkor, som äro gällande för länsveterinärer i allmänhet.

Till stöd för detta förslag hafva åberopats de skäl, som anförts för

Angående ifrågasatt anslag för en ny länsveterinär-tjänst i Kristianstads län.

en af samme motionär i januari månad innevarande år i Andra Kammaren väckt motion (n:o 91); och får utskottet därför till sistberörda motion hänvisa.

Då, såsom stundom inträffat, enskilde motionärer ifrågasatt att uppätta nya tjänstebefattningar på ordinarie stat, har utskottet i allmänhet afstyrkt sådana förslag, under uttalande, att, innan beslut härutinnan af Riksdagen fattades, utredning genom Kongl. Maj:ts försorg borde föregå. Upprätthållandet af denna grundsats synes utskottet vara af vikt; och utskottet kan därför icke tillstyrka förslaget, helst upplysning inhämtats, att i staden Kristianstad tre veterinärläkare äro bosatte, och förflyttning af en af dem till den af motionären angifna station möjligen skulle kunna ske, om framställning derom göres hos vederbörande.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

Angående
höjning af
anslaget
»reseunder-
stöd åt fa-
briks- och
handtverks-
arbetare».

13:o. Kongl. Maj:t har af skäl, som finnas anförda till statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 25 april 1887 (sid. 37—39), föreslagit, att det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» särskildt till reseunderstöd åt fabriks- och handtverksarbetare anvisade anslag måtte höjas med 8,000 kronor, eller från 12,000 kronor till 20,000 kronor; och enär, med afscende på hvad till stöd för denna framställning anförts, mot den samma ej förekommit anledning till någon utskottets erinran, får utskottet hemställa,

[12.]

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, må höja det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» särskildt till reseunderstöd åt fabriks- och handtverksarbetare anvisade anslag med 8,000 kronor, eller från 12,000 kronor till 20,000 kronor.

Angående
höjning af
anslag till
husslöjden.

14:o. Vidare och med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning samt under åberopande af de skäl, som i statsrådsprotokollet (sid. 39—42) anförts, hemställer utskottet,

[13.]

att Riksdagen må höja det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» särskildt till befrämjande af *husslöjden* uppförda belopp, 20,000 kronor, med 5,000 kronor till 25,000 kronor.

Skiften och afvittringar.

15:o. Under åberopande af de skäl, som blifvit anförda till statsrådsprotokollet (sid. 42—44), får utskottet hemställa,

*Angående
anslag till
skiftesverket
m. m.*

[14 o. 15.]

att Riksdagen — med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställningar och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad förut under flera år skett — må:

- a) *dels* för år 1888 bevilja förhöjning i årsarfvodet med 400 kronor till hvarje storskifteslandtmätare i Kopparbergs län, som icke kommer att åtnjuta arfvode efter taxa, samt i styresmannens för storskiftesverket årsarfvode likaledes med 400 kronor; *dels* medgifva, att de belopp, hvarmed inkomsterna af tjensten under år 1888 för afvittringslandtmätare i Vesterbottens och Norrbottens län och de storskifteslandtmätare i Kopparbergs län, hvilka åtnjuta arfvode efter taxa, kunna komma att understiga 2,500 kronor för dem, som tillhöra första lönegraden, och 3,000 kronor för dem, som på grund af ålder i tjensten åtnjuta arfvodesförhöjning, må desse tjänstemän godtgöras af anslagen till storskiftes- och afvittringsverken; *dels* för år 1888 åt föredragandena af afvittringsärendena i Vesterbottens och Norrbottens län samt till skrifbiträde åt dem bevilja en tillökning af 400 kronor i det åt hvarje af dem anslagna belopp, *dels ock* bevilja tillfällig förhöjning i styresmannens för afvittringsverket i Vesterbottens län årsarfvode för år 1888 med 200 kronor; samt
- b) till bestridande af kostnaderna för storskiftes- och afvittringsverken under år 1888, för samma år utöfver ordinarie anslaget, 63,000 kronor, på extra stat anvisa 123,000 kronor.

Sala bergslag.

*Angående
uteslutande
från riks-
staten af ett
anslag.*
[16.]

16:o. Under förutsättning, att Kongl. Maj:ts proposition af den 6 april 1887 (n:o 12), angående upplösning af det nu bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag m. m. bifalles, har Kongl. Maj:t föreslagit, att anslaget »Sala bergslag» å 6,320 kronor måtte från riksstaten uteslutas.

Utskottet kommer framdeles att afgifva utlåtande med anledning af förenämnda proposition och skall derefter yttra sig jemväl om nyssnämnda anslags uteslutande från riksstaten; hvilket härmed hos Riksdagen

anmäles.

Jordförluster genom kanal- och väganläggningar.

*Angående
utbyten af
ersätt-
ningar.*
[17.]

17:o. Under åberopande af de skäl, som anförts till statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 25 april 1887 (sid. 45—49), hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till inlösen och utbyten af ersättningar, på sätt i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 25 April 1887 blifvit ifrågasatt, må minska det å förslagsanslaget till »jordförluster genom kanal- och väganläggningar» i kolumnen »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag, ersättningar» uppförda belopp, 6,000 kronor, med 820 kronor, eller till 5,180 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

*Angående
förändrad
benämning
af en
anslagstitel.*
[18.]

18:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att anslagstiteln »statistiska tabellkommissionen» må utbytas mot anslagstiteln »statistiska centralbyrån».

*Angående
öfriga
ordinarie
anslag.*
[18.]

19:o. I fråga om öfriga, här ofvan ej särskildt nämnda ordinarie anslag å sjetta hufvudtiteln har Kongl. Maj:t ej föreslagit annan ändring

än att, för jemnande af hufvudtitelns slutsumma, anslaget till *skrifmaterialier och expenser, ved m. m.* måtte minskas från 118,663 kronor till 118,426 kronor, eller med 237 kronor.

Beträffande anslagstiteln »Bergsstaten» samt anslaget »Sala bergslag» är utskottet, på sätt här ofvan i punkterna 3:o och 14:o förmäles, ännu ej i tillfälle att afgifva yttrande; och får utskottet hemställa,

att, med undantag af anslagstiteln »Bergsstaten» och anslaget »Sala bergslag», samtliga öfriga under sjetta hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag, i hvilka utskottet icke här ofvan föreslagit förändring, må för år 1888 fastställas till samma belopp som i 1887 års riksstat; dock att i anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må få göras den jemkning, som till jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan erfordras.

Extra anslag.

För *tillfälliga behof*, hänförliga till sjetta hufvudtiteln, hafva, utom redan nämnda, följande framställningar gjorts.

Civildepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli.

20:o. På grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, och under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 50 och 51) derom anförts, hemställer utskottet,

Angående anslag för kontrollen å försäkringsanstalter.

[19.]

att Riksdagen må, för handhafvande af *kontroll å försäkringsanstalterna*, för år 1888, i likhet med hvad för 1887 egt rum, på extra stat anvisa till Kongl. Maj:ts disposition ett belopp af 4,500 kronor.

Statistiska centralbyrån.

21:o. Till ett *skyndsammare bearbetande af aflönings- och pensionsstatistiken* har Kongl. Maj:t för år 1888 äskat ett extra anslag af 5,000 kronor.

Angående anslag till aflönings- och pensionsstatistiken.

[20.]

Bih. till Riksd. Prot. 1887. ■■. 4 Saml. 1 Afd. 4 Häft.

3

Utskottet har inhemtat, att, sedan nu mera utkommit redogörelser i ifrågavarande hänseende beträffande *statsrådet*, *högsta domstolen* och de *centrala embetsverken* samt *riksdagen* och dess embetsverk äfvensom beträffande de under *justitie*, *utrikes*, *landtförsvars*-, *sjöförsvars*- och *civildepartementen* hörande stater och corpser, till utgifning återstå dels redogörelser för de stater och corpser, som höra till *finans*- och *ecklesiastikdepartementen*, dels ock hela den *kommunala förvaltningen*.

Ehuru förarbeten äro gjorda till redogörelserna för stater och corpser under de båda sistnämnda statsdepartementen, hvilka förarbeten särskildt hvad finansdepartementet angår snarligen lära vara afslutade, så att redogörelsen för detsamma redan under loppet af detta års sommar torde kunde utgifvas, finnes dock anledning till tvifvel, att aflönings- och pensionsstatistiken skall kunna fullbordas under loppet af år 1888, såsom i det statsrådsprotokoll öfver civilärenden, som åtföljde 1886 års statsverksproposition, antydts vara möjligt.

Behovvet af den ifrågavarande statistiken är emellertid stort, och utskottet, som förmodar, att arbetena å densamma bedrifvas med önskvärd kraft, anser därför det begärda anslaget böra af Riksdagen beviljas, äfven om utsigt ej finnes, att statistiken kan varda fullbordad till 1888 års slut.

Innan utskottet afslutar behandlingen af förevarande anslagsfråga har utskottet ansett sig böra fästa uppmärksamheten å den förändring, som på senare tiden vidtagits med afseende på utdelningen af det statistiska trycket, i det att riksdagsman, i stället för att såsom förut erhålla *hela* detta tryck, numera endast eger att, på anmälan hos statistiska centralbyrån, i mån af tillgång, kostnadsfritt erhålla en eller flere af publikationerna af serien »Bidrag till Sveriges officiella statistik». Det antal exemplar, som för dylik utdelning afses, lärer uppgå till 30. Anledningen till den sålunda vidtagna förändringen är att söka i en sträfvan att åstadkomma besparingar i statens utgifter. Sedan nemligen Riksdagen i skrifvelse den 11 maj 1884 (n:o 56) — med anledning af en af Riksdagens revisorer år 1883 gjord framställning om besparingar å expensmedlen, bland annat genom inskränkning i möjligaste mån af det statistiska trycket, — anhållit om utredning i ämnet, så föranledde denna anhållan, utom andra åtgärder, äfven undersökning i och för åstadkommande af besparingar i utgifterna för den officiella statistiken. Resultatet af denna undersökning är till sina hufvuddrag meddeladt i statsutskottets utlåtande den 23 februari 1886 (n:o 10 punkten 21:o), hvaraf framgår, att den enda nämnvärda besparing, som i denna del kunde åstadkommas, vore en minskad utgift af 5,000 kronor genom inskränkning i upplagornas storlek och till följd deraf äfven af gratisutdelningen. En sådan inskränkning blef ock af Kongl. Maj:t beslutad; och det är på grund häraf,

som för Riksdagens ledamöter nu mera endast ofvan omförmälda 30 exemplar af de till den officiella statistiken hörande publikationerna kostnadsfritt stå till buds.

Enligt utskottets uppfattning kan en så beskaffad besparing i statens utgifter icke anses hafva varit af Riksdagen åsyftad; hvarförutom, och då kostnadsfri utdelning till Riksdagens ledamöter af det statistiska trycket genom långvarig praxis vunnit ett slags helgd, det synes utskottet önskligt om det statistiska trycket, i likhet med hvad förut skett, kunde till Riksdagens ledamöter utdelas.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, för ett skyndsammare bearbetande af aflönings- och pensionsstatistiken, anvisa för år 1888 ett extra anslag af 5,000 kronor.

Öfverståthållare-embetet.

22:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer utskottet,

Angående anslag till utgifvande af »polisunder-rättelser.»
[21.]

att Riksdagen på extra stat för år 1888 till utgifvande under samma år af »polisunderrättelser» må anvisa enahanda belopp, som dertill för år 1887 beviljats, eller 15,000 kronor.

Landsstaterna i länen.

23:o. Under åberopande af de skäl, som till statsrådsprotokollet (sid. 52) anförts, hemställer utskottet,

Angående anslag till en härads-skrifvare-tjänst.
[22.]

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i likhet med hvad äfven för år 1887 egt rum, må för upprätthållande af en häradsskrifvare-tjänst inom Jemtlands län på extra stat för år 1888 anvisa 2,500 kronor.

Angående
anslag till
särskild
polisstyrka
å landet.
[23.]

24:o. Vidare hemställer utskottet,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t äskat och i likhet med hvad för år 1887 egt rum, må på extra stat för år 1888 anvisa till Kongl. Maj:ts förfogande ett anslag af 50,000 kronor, att användas till aflöning och underhåll af *särskild polisstyrka på landet*, der sådan kan af förhållandena påkallas, äfvensom till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande eller gripande, allt enligt förut tillämpade, i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 25 April 1887 angifna grunder.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

Angående
anslag för
tillsynen
å statens
jernvägs-
byggnader
m. m.
[24 och 25.]

25:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställningar får utskottet hemställa,

att Riksdagen — i likhet med hvad förut under flera år egt rum — må på extra stat för år 1888 anvisa och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande följande anslag:

- a) 20,000 kronor, att användas till anordnande under år 1888 af *tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader*; och
- b) 3,000 kronor till bestridande af *arfvode* åt den för granskning af vattenaflednings- och odlingsplaner hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anstälde *extra byråingenjören*.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

Angående
anslag för
anordnande
af högre
undervisning
i mejeri-
hushållning.
[26.]

26:o. Med anledning af hvad Kongl. Maj:t föreslagit, och under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 53) derom anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen, för *anordnande af högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landtbruksinstitut*, må för år 1888 anvisa å extra stat ett anslag till enahanda belopp, som för år 1887 beviljats, eller 10,000 kronor.

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

27:o. Säsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *allmänna landtbruksmöten*, har Kongl. Maj:t för år 1888 äskat samma belopp, som förut under flera år beviljats, eller 5,000 kronor.

Angående
anslag till
allmänna
landtbruks-
möten.

[27.]

Då erfarenheten från de i senare tider hållna allmänna landtbruksmöten utan tvifvel gifvit vid handen, att kostnaderna för dessa möten nu mera och på grund af nya förhållanden och stegrade anspråk så tillväxt, att den summa, som för ifrågavarande ändamål allt sedan år 1878 och sedermera årligen uppförts bland sju hufvudtitelns extra anslag, svårigen kan anses vara större än det oundgängligaste behovet kräfver, så torde icke någon betänklighet förefinnas att bifalla Kongl. Maj:ts framställning; och utskottet får därför hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, må bevilja säsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *allmänna landtbruksmöten* ett extra anslag för år 1888 af 5,000 kronor.

28:o. Vidare och med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer utskottet,

Angående
anslag till
pris-
belöningar
vid allmänna
landtbruks-
möten.

[28.]

att Riksdagen må, till *prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten* för husdjur, redskap och maskiner samt ladugårdsprodukter, sädesslag och andra jordbruksalster, anvisa på extra stat för år 1888 enahanda belopp, som förut under flera år för samma ändamål beviljats, eller 10,000 kronor.

29:o. För bidrag till underhåll af *sju kemiska stationer* för jordbrukets och näringarnas behof har Kongl. Maj:t äskat ett anslag för år 1888 af 26,000 kronor, hvilket belopp med 5,000 kronor öfverstiger hvad för samma ändamål beviljats för åren 1886 och 1887.

Angående
anslag till
agrikultur-
kemiska
stationer

[29.]

Agrikulturkemiska stationer, som åtnjuta statsunderstöd, äro, enligt hvad af statsrådsprotokollet (sid. 54—57) inhemtas, för närvarande i verksamhet i Kalmar, Halmstad, Skara, Örebro, Vesterås, Jönköping och Hernösand samt åtnjuta af statsmedel understöd till belopp af 3,000 kronor för

hvarje station. Af de sålunda understödda stationerna hafva de 5 förstnämnda, eller de i Kalmar, Halmstad, Skara, Örebro och Vesterås inrättade, i flera år åtnjutit statsunderstöd, hvaremot de två sistnämnda först med år 1886 erhållit statsbidrag.

Beträffande särskildt en af stationerna — den i Jönköping — har herr *P. M. Söderberg* i en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 26) föreslagit, att Riksdagen måtte höja det af Kongl. Maj:t begärda anslag till nämnda station från *tre* till *fyra tusen* kronor; och får utskottet, vidkommande de af motionären åberopade skäl för detta förslag, hänvisa till motionen.

Af skäl, för hvilka i statsrådsprotokollet närmare redogöres, ifrågasattes nu anslaget förhöjning med 5,000 kronor, på det att bidraget till de 5 äldre stationerna må kunna höjas till 4,000 kronor åt hvarje.

Frågan, huruvida åt de stationer, för hvilka sådant ifrågasatts, bör beviljas förhöjda bidrag, lärer väsentligen bero på den nytta, de göra, eller med andra ord, om de uppfylla sitt ändamål. Upplysande härutinnan äro de af landtbruksakademiens förvaltningskomité till chefen för civildepartementet afgifna berättelser angående de agrikulturkemiska stationernas verksamhet; och får utskottet ur berättelsen för år 1885 meddela följande i någon mån för omdömet vägledande uppgift:

»Vid de med understöd af statsmedel inrättade kemiska stationerna i Skara, Halmstad, Kalmar, Vesterås och Örebro voro under år 1885 tillsammans 6,582 särskilda artiklar föremål för behandling, såsom efterföljande tabell, der de fördelats på vissa grupper, närmare utvisar:

	Skara.	Halmstad.	Kalmar.	Vesterås.	Örebro.	Summa.
1. Jordarter och jordförbättringsmedel	44	36	31	25	16	152
2. Gödningsämnen	145	170	61	44	53	473
3. Fodermedel	70	32	43	35	49	229
4. Vatten	10	—	9	15	27	61
5. Närings- och njutningsmedel ..	67	38	24	724	606	1,459
6. Prof å arsenik och andra gifter	344	697	137	896	577	2,651
7. Diverse undersökningar	35	27	42	33	97	234
8. Fröundersökningar	46	155	119	118	885	1,323
Summa	761	1,155	466	1,890	2,310	6,582.»

Visserligen lärer väl en del af de undersökningar, som verkställas å de agrikulturkemiska stationerna — enligt hvad ofvan meddelade förteckning och synes gifva vid handen — mindre afse jordbrukets eller näringarnas

behof än andra intressen, såsom kan antagas vara fallet med åtminstone några af profven å arsenik och andra gifter, men då dylika undersökningar i och för sig måste anses vara gagneliga och icke lära inkräkta på stationernas öfriga och mot deras benämning »*agrikulturkemiska*» stationer mera svarande verksamhet, samt, enligt vunna upplysningar, den jordbrukande och näringsidkande befolkningen småningom lärt sig att mer och mer värdera stationernas verksamhet, så, och i betraktande af hvad till statsrådsprotokollet om dem anförts, finner utskottet sig ega giltiga skäl att tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning.

Hvad åter angår nämnde motionärs förslag, att äfven åt den agrikulturkemiska stationen i Jönköping måtte lemnas samma ökade statsbidrag som åt de fem äldre stationerna, så, och då någon på sakkunnig utredning om behofvet af den föreslagna förhöjningen för denna först från och med 1886 af staten understödda station icke föreligger, finner utskottet ej skäl tillstyrka Riksdagen att, utöfver hvad af Kongl. Maj:t nu äskats, för närvarande bevilja medel för ifrågavarande station.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må såsom bidrag till underhåll af *sju kemiska stationer för jordbrukets och näringarnes behof* — inom de orter, der landsting eller hushållningssällskap, hvart för sig eller i förening, förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta lokal för detta jemte bostad och hyresmedel för kemist och assistent samt bekosta aflönningen till dessa och laboratorietjenaren äfvensom årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — på extra stat för år 1888 anvisa ett anslag af 4,000 kronor för en hvar af de i Kalmar, Halmstad, Skara, Örebro och Vesterås upprättade stationerna samt 3,000 kronor för hvardera af stationerna i Jönköping och Hernösand, eller tillhopa 26,000 kronor.

30:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under åberopande af de skäl, som anförts till stöd derför i statsrådsprotokollet (sid. 57 och 58), hemställer Utskottet,

*Angående
anslag till
frökontroll-
anstalter.*

[30.]

att Riksdagen, i likhet med hvad för år 1887 egt rum, må anvisa på extra stat för år 1888 till Kongl. Maj:ts

förfogande ett anslag af 10,000 kronor, för att med högst 1,000 kronor för hvarje anstalt användas till understöd åt sådana *frökontrollanstalter*, som af landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, understödjäs med minst samma belopp som statsbidraget, och hvilka anstalter vilja underkasta sig de vilkor och föreskrifter i afseende på analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Kongl. Maj:t fastställas.

Angående
anslag för
de geologiska
undersökningarna
[31.]

31:o. Till de *geologiska undersökningarna* har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag af 87,500 kronor. Utgifterna för dessa undersökningar hafva, enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 58—60) utvisar, blifvit på följande sätt beräknade:

Aflöningen.

Löner, arfvoden samt ersättning till tillfälliga biträden kronor 51,725.

Fältarbetena.

Rese- och traktamentsersättning, inköp af verktyg, reparationer m. m.	19,000	
Undersökningar och redogörelser bekostade genom särskilda anslag	1,500	» 20,500.

Byråafdelningen.

Inventarier, arbetsmateriel m. m.		» 2,000.
--	--	----------

Biblioteket och samlingarna.

Inköp och underhåll af böcker, kartor och samlingar, fraktkostnad m. m.		» 2,000.
--	--	----------

Kart- och boktrycket.

Tryckning af geologiska kartblad och öfriga kartor, beskrifningar och uppsatser, ritning af diverse originalkartor m. m.		» 12,100.
---	--	-----------

Värme och diverse utgifter.

Omkostnad		» 1,775.
-----------------	--	----------

Summa kronor 90,100.

Till bestridande af dessa utgifter är, enligt hvad samma protokoll vidare utvisar, endast att påräkna en summa af tillsammans 2,600 kronor, hvadan det belopp, som derutöfver erfordras, utgör 87,500 kronor, eller 1,500 kronor mer än för år 1887 anvisats.

Tillökningen beror derpå att, enligt den lönereglering, som den 16 juni 1875 faststälts, tre geologer komma att uppflyttas i högre lönegrad med ålderstillägg af 500 kronor för dem hvar.

Vid utgifternas beräkning har, såsom statsrådet och chefen för civildepartementet i sitt yttrande till statsrådsprotokollet erinrat, hänsyn icke tagits till den i Riksdagens skrifvelse den 7 maj 1886 (n:o 43) punkten 26:o omnämnda frågan om förändring i skalan för utgifningen af vissa geologiska kartor. Denna fråga är nemligen fortfarande beroende på yttrande från kommissionen för de allmänna kartarbetena, som ansett, att med dess yttrande borde anstå, till dess resultatet föreläge af åtskilliga försöksarbeten, som chefen för geologiska undersökningen anställt och hvilka ännu icke hunnit afslutas.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kongl. Maj:ts framställning, hemställer därför,

att Riksdagen må, för fortsättande under år 1888 af de *geologiska undersökningarna* och utgifvande af derpå grundade kartor, afhandlingar och uppsatser, bevilja ett extra anslag för samma år till belopp af 87,500 kronor.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

32:o. Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må på extra stat för år 1888 anvisa ett anslag af 3,500 kronor till anställande af en *andre undervisare i husslöjd och en elev*, hvilken bör åtfölja en af undervisarne i husslöjd för att af denne handledas och utbildas, så att han må kunna såsom lärare i husslöjd användas.

Angående anslag till en andre undervisare i husslöjd och en elev.
[32.]

33:o. Vidare hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må på extra stat för år 1888 anvisa

Angående anslag till väfskolan i Borås m. m.
[33.]

dels såsom bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås — med vilkor att från Elfsborgs läns landsting eller eljest tillskjutes ett belopp, motsvarande minst hälften af statsanslaget — 3,800 kronor; och

dels såsom bidrag till aflönande af en andre lärare vid samma skola 1,000 kronor, under vilkor att enahanda belopp varder för ändamålet från nämnda läns landsting eller eljest tillskjutet.

Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart.

*Angående
anslag till
främjande
af svenska
produkters
afsättning
i utlandet.*

34:o. I en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 6) har herr P. A. H. *Stjernspetz* föreslagit, att Riksdagen måtte bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 20,000 kronor för utsändande och understödjande af handelsagenter i främmande länder.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för detta förslag, har motionären hänvisat till en i Första Kammaren af honom i januari månad innevarande år väckt motion (n:o 5).

Till behandling i sammanhang med denna motion föreligger jemväl en af herr A. *Brodin* i Andra Kammaren väckt motion (n:o 56), hvori på anförda skäl föreslagits, att Riksdagen måtte bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 15,000 kronor att utgå 1888 till 5 resestipendier för unge män, som egnat sig åt handel, och hvilka i aflägsnare länder önska vidare utbilda sig i yrket.

Utskottet får med anledning af dessa båda förslag anföra:

1:o angående herr *Stjernspetz*' motion: Vid 1886 års riksdag förekommo två särskilda förslag i likartadt syfte med ofvannämnda motion. Det ena af dessa förslag var framställt af Kongl. Maj:t och gick derpå ut, att för anställande af kommersiella attachéer måtte beviljas ett extra anslag af 20,000 kronor att användas såsom arfvoden eller stipendier åt personer, hvilka af ministern för utrikes ärendena efter samråd med chefen för civildepartementet anställdes vid beskickning eller konsulat för utredning af frågor om beredande af afsättning åt den inhemska industrien eller för utbildning till konsulttjänst.

Enligt det andra, af ofvanbemälda motionär framställda förslaget yrkades, att Riksdagen måtte bevilja och till Kongl. Maj:ts förfogande ställa ett extra anslag af 15,000 kronor för utsändande och understödjande af handelsagenter i utom Europa belägna länder.

Med anledning af dessa två förslag, hvilka af utskottet behandlades i ett sammanhang (se utskottets utlåtande n:o 7 a vid 1886 års riksdag) hem-

stälde utskottet, att Riksdagen måtte — under vilkor att här ifrågavarande kommersiella attachéer jemväl finge till åliggande att till Kongl. Maj:t afgifva redogörelser öfver sin verksamhet, och att denna redogörelse genom Kongl. Maj:ts försorg delgäfves Riksdagen och i öfrigt på lämpligt sätt offentliggjordes — på extra stat för år 1887 under tredje hufvudtiteln anvisa ett belopp af 20,000 kronor, att i mån af behof användas till anställande af kommersiella attachéer.

Då ärendet behandlades i kamrarne, stannade dessa i olika beslut, i det att Första Kammaren biföll utskottets hemställan, men ogillade motiveeringen, hvaremot Andra Kammaren afslog utskottets förslag. Vid den med anledning häraf anställda gemensamma omröstningen mellan kamrarne, beslöt Riksdagen att afslå Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning samt den väckta motionen.

Herr Stjernspetz' nu föreliggande förslag skiljer sig från det af samme motionär vid sistlidet års riksdag väckta deri, att motionären nu föreslagit, att de ifrågavarande agenterna skulle hafva att verka icke allenast i utom-europeiska länder, utan äfven inom Europa, samt att anslagssumman måtte bestämmas till 20,000 i stället för 15,000 kronor. Särskildt den förra af dessa förändringar synes utskottet innefatta en väsentlig förbättring. Visserligen lära väl viktiga afsättningsorter för våra produkter kunna uppletas äfven utom Europa, men de mera närbelägna, inom Europa, synas i lika mån böra eftersträfvast.

I fråga om det lämpligaste sättet att främja det viktiga ändamålet är det naturligtvis svårt att nu uppställa några mer eller mindre detaljerade regler, men utskottet får såsom sin mening uttala, att motionären synes hafva rätt angifvit den riktning, hvori de ifrågavarande agenterna borde arbeta, då han såsom exempel åberopat den verksamhet, som utöfvats af den på statens bekostnad till England utsände fiskeriagenten. Vidare torde det kunna antagas, att det kan varda lämpligt, att staten sätter sig i förbindelse med enskilda affärsmän, närings- och industriidkare eller andra, som sluta sig tillsammans för att gemensamt verka för det ifrågavarande ändamålet, och att staten sålunda samverkar med enskilde genom att understödja dessas sträfvanden i förevarande afseende. En sådan samverkan torde kunna kraftigt bidraga till dessa sträfvandens framgång, kanske icke så mycket genom beloppet af de statsmedel som lemnas, utan mer genom det uppdrag, vederbörande person erhållit, och de intressen, han representerar.

Valet af för ändamålet lämpliga personer, hvilka synas böra vara affärskunniga och ega praktisk vana vid handelsförbindelsers inledande och afslutande, torde ock väsentligt underlättas, om förslag å sådana personer inhemtas af affärsmän, som sysslat med export af våra produkter.

Att, såsom af utskottet vid sistlidet års riksdag föreslogs, uttryckligen stadga, att berättelser skola afgifvas och offentliggöras, torde, i den förändrade form, hvori frågan nu föreligger, icke vara lämpligt eller behöfligt, då det väl får antagas ligga i sakens egen natur, att allt hvad som lämpar sig att komma till allmänhetens kännedom utan någon särskild föreskrift derom erhåller så stor offentlighet som möjligt. Deremot skulle det kunna hända, att för tidigt offentliggörande af *allt* hvad i berättelserna komme att meddelas om inledda underhandlingar kunde verka skadligt och förlamande på sådana underhandlingars gång och lyckliga avslutande.

Af hvad nu anförts framgår, att utskottet anser motionärens förslag till sitt syfte värdt framgång, samt att utskottet för sin del vill tillstyrka Riksdagen att bevilja nödiga anslagsmedel, i hvilket afseende den summa, motionären föreslagit, ej kan anses för hög.

Om man också icke genast kan vänta att få se stora resultat af detta försök att bereda större afsättning för våra produkter i utlandet, hyser utskottet dock den öfvertygelsen, att giltiga skäl föreligga, att försöket må göras, och att det är angeläget, att detta må ske så snart som möjligt.

2:o) angående herr *Brodins* motion: Denna motion går till sitt allmänna syfte ut på detsamma som herr *Stjernspetz*', men angifver ett visst bestämdt sätt för åstadkommande af den förmedling, som ansetts erforderlig för vår exports befrämjande. I brist af tillräcklig utredning i detta hänseende finner emellertid utskottet sig icke ega anledning att förorda anslag särskildt och uttryckligen till resestipendier, på sätt herr *Brodin* föreslagit.

Utskottet hemställer därför,

att Riksdagen — med anledning af de i förevarande ämne väckta motionerna — må anvisa för år 1888 ett extra anslag af 20,000 kronor, att af Kongl. Maj:ts användas för att åt alster af svensk industri och svenska näringar bereda afsättning i främmande länder.

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

35:o. Utskottet hemställer,

att Riksdagen — under vilkor att *bergsskolorna i Filipstad och Falun* med dertill hörande skolor för bergsarbetare

*Angående
anslag till
bergssko-
lorna i Filip-
stad och
Falun.*

komma att jemväl under år 1888 fortsätta sin verksamhet i enahanda omfång och utsträckning som hittills och underkasta sig den inspektion, Kongl. Maj:t finner skäligt bestämma — må, i likhet med hvad förut för flera år egt rum, på extra stat för år 1888 anvisa 14,000 kronor, att till bruks societetens fullmäktige utbetalas.

Fiskerinäringens understöd.

36:o. Till telefonledning^{Angående}ar med stationer i bohuslänska skärgården för ^{anslag till} fiskebedriftens främjande har Kongl. Maj:t begärt ett extra anslag af 21,900 ^{telefonled-} kronor. ^{ningar i Bo-}

Till behandling i sammanhang med denna framställning föreligger ^{hus län för} jemväl en af herr *A. V. Ljungman* i Andra Kammaren väckt motion ^{fiskets be-} (n:o 118), hvari på anförda skäl föreslagits, att Riksdagen måtte på extra ^{främjande.} stat för år 1888 anvisa ett anslag af 36,000 kronor att jemte för ändamålet ytterligare nödiga samt af hushållningssällskap, landsting, kommuner eller enskilda personer tillskjutna medel användas till utvidgning af de till fiskebedriftens förkofran med utaf 1885 års Riksdag beviljadt anslag bekostade telefonledningarna i bohuslänska skärgården med sådana nya ledningar med tillhörande stationer, som skulle blifva för fiskerinäringens främjande af synnerlig betydelse.

I statsrådsprotokollet (sid. 61—67) redogöres för skälen till Kongl. Maj:ts framställning; och får utskottet hänvisa till nämnda protokoll samt ur detsamma endast meddela följande historik.

Med anledning af en vid 1885 års riksdag väckt motion om anslag för anläggning af telegraf- eller telefonledningar med tillhörande stationer i bohuslänska skärgården för sillfiskebedriftens främjande, anvisade Riksdagen för detta ändamål såsom extra anslag att utgå under år 1885 till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af högst 24,000 kronor, under vilkor att hushållningssällskap, landsting, kommuner eller enskilde bidroge med minst en fjerdedel af anläggningskostnaden. Sedan Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap och landsting derpå såsom bidrag anslagit ett belopp af 8,000 kronor, och således sammanlagda 32,000 kronor funnos för utförande af ifrågavarande anläggningar att tillgå, blefvo genom telegrafstyrelsens försorg telefonledningar med tillhörande stationer före utgången af år 1885 anordnade mellan Strömstad och Rossö, Grebbestad och Hafstensund, Fjellbacka och Bovallstrand, Lysekil och Grafvarne samt Grafvarne och Smögen, och under

år 1886 mellan Varekil, Ileberg och Ellös, Varekil, Hoga och Stockevik, Varekil och Stenungsund samt Varekil, Nösund och Mollösund, hvarjemte telefonstation inrättades i Qville på linien mellan Fjellbacka och Bovallstrand. Vidare har Kongl. Maj:t den 10 december 1886 förordnat om upprättande af telefonförbindelse mellan Ellös och Hällevikstrand och om anordnande vid Svanesund af en mellanstation å telefonlinien Varekil—Stenungsund. Till förenämnda anläggningar har åtgått eller kommer att åtgå hela det af 1885 års Riksdag anvisade anslag äfvensom ofvanberörda af hushållningssällskap och landsting tillskjutna bidrag.

Af statsrådsprotokollet framgår (sid. 66), att det ännu icke blifvit bestämdt, hvilka stationer och ledningar, som skulle komma till utförande, derest det af Kongl. Maj:t äskade anslaget beviljades, utan att frågan härom beror på ytterligare utredning. För följande ledningar har emellertid kostnaden blifvit af telegrafstyrelsen beräknad samt uppgår till nedannämnda belopp:

Grafvarne—Malmön till	kronor	3,450: —
Lysekil—Fiskebäckskil—Grundsund—Gullholmen	»	14,900: —
Stockevik—Klädesholmen	»	3,850: —
Stockevik—Hättan	»	7,000: —
tillsammans kronor		29,200: —

Tre fjerdedelar af denna summa, 21,900 kronor, utgör det anslag, Kongl. Maj:t äskat.

Den del af kostnaden, som ej betäcktes af det äskade anslaget, skulle enligt Kongl. Maj:ts förslag erhållas derigenom, att såsom vilkor för att statsunderstöd skulle kunna meddelas borde, i likhet med hvad år 1885 skedde, stadgas, att inom orten för anläggningen tillsköttes minst en fjerdedel af kostnaden, hvilken fjerdedel alltså motsvarar 7,300 kronor.

Motionärens förslag skiljer sig från Kongl. Maj:ts *dels* deri, att motionären ifrågasätter ett större anslagsbelopp för åstadkommande af andra och flera telefonledningar än de här ofvan angifva, för hvilka kostnaden beräknats af telegrafstyrelsen, och *dels* deri, att han önskar det ofvan antydda vilkorets bortfallande.

Då af statsrådsprotokollet och af hvad motionären anfört framgår, att i förevarande fråga flera olika förslag till ledningar och stationer föreligga, och utskottet icke är i tillfälle att pröfva det företräde, olika ledningar sins emellan kunna ega, anser sig utskottet sakna tillräcklig anledning att blott på grund af enskild motionärs förslag föreslå afvikelse från Kongl. Maj:ts på telegrafstyrelsens yttrande grundade framställning i förevarande ämne. Härmed är dock icke sagdt, att den föreliggande motionen icke bör erhålla något afseende, med hänsyn till ledningarnas rigtning, helst härutinnan de myndigheter

som yttrat sig, icke varit fullt ense. Detta bör också, om sådant finnas skäligt, så mycket lättare låta sig göra, som Kongl. Maj:t ej framlagt definitivt förslag till vissa bestämda ledningar, utan frågan härom ännu är öppen.

Vidkommande den af motionären väckta frågan om undanrödjande af det af Kongl. Maj:t föreslagna vilkoret för statsbidragets utgående, kan utskottet icke dela de betänkligheter, motionären uttalat mot detta vilkor. Ty landstinget och hushållningssällskapet i länet förfoga, enligt hvad känt är, öfver betydliga inkomster, hvadan det icke kan antagas, att de af bristande tillgångar skola hindras att lemna nödigt understöd åt de telefonledning, som kunna komma till utförande. Skulle åter inträffa, att dessa eller de kommuner eller enskilde hvilka ville bidraga till sådana ledningars anläggande fäste sådana vilkor dervid, att nyttan för fiskeribefolkningen af ledningarna äfventyrades och ledningarna komme att mera tillgodose främmande intressen, så lära vederbörande myndigheter icke underlåta att pröfva om sålunda erbjudna bidrag skola antagas.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen, med anledning af Kongl. Maj:ts förevarande framställning och herr Ljungmans motion, må anvisa på extra stat för år 1888, för *anläggande i bohusslänska skärgården af för fiskebedriftens främjande nödiga telefonledningar med tillhörande stationer*, ett anslag af 21,900 kronor, under vilkor att hushållningssällskap, landsting, kommuner eller enskilde till de anläggningar, som med detta anslag utföras, bidraga med minst en fjerdedel af anläggningskostnaden.

Utställning i Köpenhamn.

37:o. För *Sveriges deltagande i en nordisk industri-, landbruks- och konstutställning i Köpenhamn* har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag för år 1888 af 50,000 kronor.

Till statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 25 april 1887 har föredragande departementschefen anført bland annat följande:

»Från Danmark har ankommit officiel inbjudning till Sverige att deltaga i en nordisk industri-, landbruks- och konstutställning, som är afsedd att under år 1888 hållas i Köpenhamn. Enahanda inbjudning har aflåtits till Norge.

För att erhålla upplysning, huruvida något intresse för utställningen

Angående ifrågasatt anslag för Sveriges deltagande i en utställning i Köpenhamn.

[36.]

här i landet förefinnes, har kommerskollegium, hvars utlåtande i ärendet in fordrats, lemnat samtliga hushållningssällskapens förvaltningsutskott, fullmäktige i jernkontoret, styrelsen för svenska slöjdföreningen samt industriidkare tillfälle att yttra sig i frågan, och ehuru några hushållningssällskap uteblifvit med yttranden och andra uttryckligen afstyrkt Sveriges deltagande i utställningen samt landets industriidkare i allmänhet underlåtut att gifva sina åsikter till känna, lemna likväl de yttranden, som i öfrigt inkommit, full anledning antaga, att på många håll det anses för landet af vigt att, om en utställning kommer till stånd, Sverige vid densamma blifver värdigt representeradt. Sålunda hafva förvaltningsutskotten i Upsala, Östergötlands och Jönköpings läns hushållningssällskap, i Kalmar läns södra samt i Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Örebro, Vermlands, Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens läns hushållningssällskap tillstyrkt, att Sverige måtte deltaga i utställningen, hvarjemte Gefleborgs läns hushållningssällskap framhållit betydelsen deraf för afsättningen af utsädesfrö, och Södermanlands läns hushållningssällskap för afsättningen af landtbruks- och mejeriredskap. Vidare hafva fabriks- och handtverksidkare i Stockholm genom fabriks- och handtverksföreningarna derstädes förklarar sig villige att sända alster af sin verksamhet till utställningen, och enahanda förklarande har äfven afgifvits af några andra dylika föreningar och enskilde industriidkare, hvarjemte fullmäktige i jernkontoret antagit, att åtskilliga idkare af den svenska jernhandteringen skola finna sig manade att vid ifrågasatt utställning, likasom vid föregående dylika tillfällen, visa prof på hvad jernhandteringen kan åstadkomma.»

För att kunna bedöma, huruvida det anslag, som här ifrågasatts, bör beviljas, har utskottet ansett särskild uppmärksamhet böra egnas åt de yttranden i ämnet, som afgifvits af de förvaltningsutskott och andra, som enligt statsrådsprotokollet lemnats tillfälle att uttala sin mening. Utskottet har därför genomgått nämnda, i protokollet endast i största korthet refererade yttranden samt får nu först redogöra för sin uppfattning af desamma.

Åtskilliga af de hushållningssällskaps förvaltningsutskott, som i statsrådsprotokollet åberopas såsom tillstyrkande Sveriges deltagande i utställningen, hafva uttalat detta i sådana ordalag, att tillstyrkandet derigenom förlorar en god del af det värde, som eljest kunnat tillmätas detsamma. Sålunda hafva om den ifrågasatta utställningen förvaltningsutskotten i nedannämnda län yttrat:

Kalmar läns södra: att ehuru från detta område *något allmännare deltagande* i en sådan utställning *ej vore att förvänta*, det likväl ville synas, som om det för landet i dess helhet vore fördelaktigt att deltaga deri;

Vermlands läns: att utskottet *icke vågade antaga* att under närvarande förhållanden *något allmännare deltagande* i den ifrågasatta utställningen

från länets jordbruks- och industriidkares sida kunde motses, men dock ansåge att den nytta för vårt näringslif, som af utställningen kunde härflyta, borde föranleda dertill, att, om inbjudning från Danmark skulle till Sverige ingå, densamma *icke torde böra afvisas*;

Vesternorrlands läns: att deltagandet i den ifrågasatta industri- och landtbruksutställningen väl torde vara för riket i dess helhet till gagn, men att Vesternorrlands län till följd af de långväga kommunikationerna *antagligen ej komme att något allmänne deltaga i densamma*;

Jönköpings läns: att jordbrukare och industriidkare *icke skulle befinnas ovillige* att deltaga i den tilltänkta utställningen.

Dessa uttalanden utvisa, att inom de orter, om hvilkas önskingar och intressen i här förevarande afseende förvaltningsutskotten väl företrädesvis ega kännedom, sympatierna för utställningen icke äro stora. Hvad gagn landet i dess helhet kan hafva af densamma, lära väl dessa förvaltningsutskott icke kunna med full sakkunskap bedöma.

Större vikt än åt dessa och liknande uttalanden, för så vidt på dem skall grundas något omdöme, huruvida utställningen omfattas af ett allmänne intresse inom landets särskilda delar, synes böra tillmätas de hushållningssällskaps eller förvaltningsutskotts yttranden, som klart uttala antingen att deltagande i utställningen kan från orten motses eller att så icke är fallet.

Utgår man från denna förutsättning, så bör antalet af de förvaltningsutskott, som anses hafva tillstyrkt Sveriges deltagande i utställningen och som i statsrådsprotokollet angifvas, minskas med de nu uppräknade, i hvilket fall endast skulle återstå de i Upsala, Östergötlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Örebro, Vesterbottens och Norrbottens län, samt i Södermanlands, som framhållit utställningens betydelse för afsättningen af landtbruks- och mejeriredskap.

Deremot torde — utom det betecknande förhållande, att hushållningssällskapen eller förvaltningsutskotten i Skaraborgs, Göteborgs och Bohus, Hallands, Kopparbergs och Gefleborgs län icke afgifvit egna yttranden i frågan — böra framhållas, att antalet af de hushållningssällskap eller förvaltningsutskott, som, i hvad deras verkningsområden angår, uttalat sig *mot* Sveriges deltagande i utställningen, icke mycket understiger deras, som uttryckligen förordat sådant deltagande. Sålunda har af förvaltningsutskotten i nedannämnda län yttrats:

af *Stockholms läns*: att med afseende å det stora allmänna landtbruksmötet, hvilket nyligen hållits i Stockholm, förvaltningsutskottet icke egde anledning antaga, att länets jordbrukare i allmänhet skulle finnas synnerligen intresserade att i den ifrågasatta utställningen i Köpenhamn deltaga;

af *Kronobergs läns*: att något lifvigare eller mera allmänt deltagande

i en sådan utställning ingalunda vore att påräkna från länets industri- och åkerbruksidkare;

af *Kalmar läns norra*: att det syntes, som om ifrågasatta inbjudningen icke, hvad beträffade länets norra hushållningssällskaps område, skulle komma att omfattas med det intresse eller föranleda sådant deltagande, som dermed kunde afses och må hända förväntas; och hafva förvaltningsutskotten i *Gotlands*, *Elfsborgs*, *Vestmanlands* och *Jemtlands* län afgifvit yttranden i enahanda riktning.

Sedan utskottet sålunda genom ett fullständigare återgifvande af de tillgängliga handlingarna sökt ådagalägga, huru förslaget om Sveriges deltagande i utställningen i Köpenhamn mottagits af de myndigheter, som bäst böra känna stämningen i de särskilda orterna, återstår att närmare redogöra för ett par andra, endast i största korthet i statsrådsprotokollet berörda uttalanden i ämnet, nemligen de yttranden, som till kommerskollegium afgifvits af dels *Stockholms fabriksförening* och dels *Jernkontorets fullmäktige*.

Fabriksföreningen har, enligt skrifvelse den 3 oktober 1886, enstämmigt förklarat:

»att den nuvarande afsättningen af hufvudstadens fabriksalster till grannlandet Danmark ingalunda är eller måhända kan under en närmare framtid blifva af den betydelse och omfattning, att några väsentliga fördelar kunna i detta hänseende förväntas af den ifrågasatta utställningen, hvars egenskap af *skandinavisk* lemnar jemförelsevis mindre utsigt för hufvudstadens industriidkare att der inhemta erfarenhet eller få kännedom om nya uppfinningar inom deras yrken;

»att de nu rådande, mindre fördelaktiga affärsförhållandena inom landet, hvilka nödga de fleste industriidkare till inskränkningar i sin tillverkning och till iakttagande af hvarje möjlig besparing, ingalunda uppmuntra till omkostnader, som alltid äro förknippade med hvarje dylik, mera omfattande utställning; samt

»att, då, enligt hvad allmänna tidningarne meddelat, en verldsutställning är bestämd att ega rum i Paris år 1889, hvilken, så framt den kommer till stånd, för Stockholms industriidkare erbjuder rikligare tillfällen till inhemtande af erfarenhet samt således utan tvifvel är af mera betydelse för den svenska industrien och der alitså hufvudstadens fabriksidkare, minst af alla, lära kunna uteblifva, stora svårigheter möta att för två, så omedelbart på hvar andra följande utställningar kunna utan allt för dryga kostnader åstadkomma fullt lämpliga och framstående utställningsföremål.

»Då det likväl må kunna antagas, att andra svenske industriidkare anse sig vilja taga del i den nu ifrågasatta skandinaviska utställningen, samt att Kongl. Maj:t af sådan eller annan anledning behagar finna ett allmänt

och officiellt deltagande i den böra från Sveriges sida ifrågakomma, vilja Stockholms fabriksidkare visserligen icke undandraga sig att i sådan händelse och i hvad på dem ankommer, söka värdigt representera den svenska industrien.»

Jernkontorets fullmäktiges yttrande, (af den 7 juli 1886) är, med uteslutande af ingressen, af följande lydelse:

»Uti det utlåtande, fullmäktige den 28 december 1883 till Kongl. Maj:t afgåfvo i fråga om en då tillämnad skandinavisk industriutställning i Stockholm under någotdera af åren 1885 eller 1886, tillåto sig fullmäktige underdånigst framhålla, utom annat, hurusom bland de svenska jernhandteringens idkare, hvilka deltagit i de föregående, med korta mellantider återkomna industriutställningarne, vare sig inom eller utom fäderneslandet, den mening vore temligen allmänt rådande, att de af dylika utställningar påräknade fördelarne merendels uteblifvit eller åtminstone icke stått i skäligen förhållande till de jemförelsevis betydliga omkostnader, som deltagarne nödgats underkasta sig för att kunna på ett värdigt sätt uppträda vid dessa täflingsmöten; samt att, då fullmäktige icke haft tillfälle att inhemta bruks societetens tankar i ämnet, fullmäktige väl icke kunde med visshet yttra sig om den större eller mindre grad af intresse, hvarmed förslaget om anordnande af en skandinavisk utställning i Stockholm i allmänhet omfattades af societetens medlemmar; men att, då de svåra konjunkturförhållanden, med hvilka den svenska jernhandteringen under en följd af år haft och fortfarande hade att kämpa, ingalunda kunnat bidra till att stärka intresset för en sådan utställning, fullmäktige icke tvekade att uttala den mening att, derest den ifrågasatta utställningen komme till stånd, åtskillige idkare af den inhemska jernhandteringen väl torde finna sig af omständigheterna manade att dervid, likasom vid föregående dylika tillfällen, visa prof på hvad handteringen kunde åstadkomma, men att utställningen efter all anledning icke kunde komma att för desse deltagare eller handteringen i allmänhet medföra fördelar, uppvägende de kostnader, densamma nödvändigt måste för dem föranleda.

Hvad fullmäktige i fråga om den tillämnade industriutställningen i Stockholm sålunda anförde synes fullmäktige hafva sin fulla tillämpning äfven på nu förevarande fråga. Och anse fullmäktige sig därför kunna vid afgifvandet af det af kongl. kollegium begärda yttrande deri inskränka sig till att åberopa omförmälda underdåniga utlåtande i här ofvan anförda delar.»

Intrycket af dessa båda yttranden kan, enligt utskottets mening, ej blifva annat, än att hos såväl den ena som den andra institutionen sympatierna för utställningen äro svaga; och lägges härtill, att kommerskollegium, på sätt dess å sid. 68 i statsrådsprotokollet meddelade utlåtande gifver vid

handen, endast förbehållsamt och i sväfvande ordalag yttrat sig om utsigterna för att Sveriges industri och landtbruk kunde blifva på ett för landet hedrande sätt representerade, så synes det utskottet, att förslaget om Sveriges deltagande i utställningen saknar det underlag af ett allmänt och lifligt intresse hos flertalet af våra industri- och jordbruksidkare eller korporationer af sådana, hvarförutan, äfven med det rikligaste understöd från statens sida, det icke kan antagas att vårt land skulle kunna framgångsrikt uppträda å utställningen. Understöd från statens sida åt sådana företag som detta synes utskottet endast då böra beviljas, när en allmän opinion inom landet sådant kräfver. Saknas — såsom i förevarande fall tyckes vara förhållandet — en dylik opinion, kan väl, det oaktadt, ett större eller mindre antal närings- och industriidkare förmås att utställa prof af sina näringars produkter, men om något verkligt gagn kan vinnas af ett sådant motvilligt deltagande i utställningen synes tvifvelaktigt.

Utskottet har så mycket större skäl att framhålla denna synpunkt, som densamma så nyligen som år 1885 kraftigt betonats under öfverläggningarna inom Riksdagen om ett af Kongl. Maj:t begärdt anslag till en allmän skandinavisk industriutställning i Stockholm år 1886. Detta anslag blef icke af Riksdagen beviljadt, såsom det synes bland annat af det skäl, att meningarna om utställningens gagn voro så delade bland våra industri- och näringsidkare.

På grund af hvad nu anförts, anser sig utskottet sakna tillräckliga skäl att tillstyrka Riksdagen att bevilja ifrågavarande anslag samt hemställer därför,

att Kongl. Maj:ts framställning om anvisande af statsmedel för Sveriges deltagande i den tillämnade nordiska industri-, landtbruks- och konstutställningen i Köpenhamn år 1888 icke må vinna Riksdagens bifall.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

Angående
anslag till
ersättning
för af
statskontoret
gjorda
förskott.
[37.]

38:o. Enligt den vid statskontorets berättelse om statsverkets tillstånd och behof fogade förteckning å förskott, hvilka böra hos Riksdagen anmälas till ersättande, har statskontoret under år 1886 förskjutit:

till godtgörelse åt Kristianstads läns ränteri för derifrån till innehafvaren af länsmansbostället Öllsjö n:o 7, $\frac{1}{2}$ mantal, förskjuten ränta å ett belopp,

som till länets ränteri inbetalts såsom ersättning för jord, som från bo-	
stället exproprierats för Gårds härads jernväg	kronor 126: 57,
till tryckning och bindning af underdåniga utlåtanden	
öfver komiterades betänkande med förslag till ny	
fiskeristadga	» 1,522: 63.
	<hr/>
	Summa kronor 1,649: 20.

Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må anvisa på extra stat för år 1888 ett anslag i jemnt krontal af 1,649 kronor, till betäckande af omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter.

Statens jernvägstrafik.

- 39:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t äskat följande anslag: Angående anslag till statens jernvägstrafik. [43, 44 o. 45.]
- 1) till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik 400,000 kronor.
 - 2) till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens trafikerade jernvägar af det utaf Riksdagen år 1886 beviljade anslag å 1,500,000 kronor ett belopp af 500,000 kronor; samt
 - 3) till anskaffande af dylik materiel uteslutande för de norrländska statsbanelinierna ett särskildt anslagsbelopp af 250,000 kronor.

I statsrådsprotokollet (sid. 71—80) redogöres närmare för dessa anslagsbehof, hvilka utskottet nu skall företaga till behandling.

1. Anslaget till nya byggnader och anläggningar.

I skrifvelse den 18 december 1886 har kongl. trafikstyrelsen föreslagit, att hos Riksdagen måtte begäras ett anslag å 500,000 kronor till ifrågavarande ändamål; och har styrelsen till stöd härför anfört följande:

»De nyanläggningar, som under 1888 böra verkställas, äro följande, för hvilka vid hvarje post den beräknade kostnaden är angifven, nemligen vid:

<i>Storlien:</i> uppförandet af en matsalsbyggnad	kronor	27,800: —
<p>A denna på fjellryggen i en obefolkad trakt belägna station uppfördes vid banans anläggning för resandes inhysande och bespisning ett herberge, innehållande 8 för resande afsedda rum och 2 matsalar. Byggnaden är uppförd invid stationshuset och den öfvertäckta banhallen och likasom dessa af trä. Det utrymme, den erbjuder, har under sommartiden, då talrika resande begagna jernvägen i denna landsdel, visat sig vara alldeles otillräckligt i afseende på både det antal rum, som kan upplåtas, och lokalerna för måltidernas intagande, och det är angeläget att de olägenheter, som häraf uppstå, blifva afhjelpade, på det att icke svårigheterna för inkvartering och förplägning skola verka till inskränkning i persontrafiken eller åtminstone till hinder för dess ytterligare utveckling. I detta ändamål är den ofvannämnda nybyggnaden föreslagen, och är den på grund af den eldfara, som är förknippad med stora komplexer af trähus, afsedd att förläggas afskild för sig samt byggas af sten i två våningar, den undre innehållande de nya matsalarne och den öfre gästrum, hvilka böra med säkerhet kunna uthyras till pris, som lemna tillfredsställande ränta å kostnaden.</p>		
<i>Viskan:</i> uppförande af en vaktstuga med uthus och källare vid de utanför stationen befintliga grindar för en banyakt, som nu saknar boställe	»	3,500: —
<i>Sundsvall:</i> tillbyggnad af lokomotivstallet med 2:ne stallrum för inrymmande af ökad antal å Sundsvall—Ånge-linien behöfliga lokomotiv	»	19,000: —
Uppförande af ett lamphus af tegel till förvaring och skötsel af stationens och bantågens belysningsapparater	»	3,300: —
<i>Linien Bollnäs—Ånge:</i> anläggning af en ny Morsetelegrafledning mellan Bollnäs och Ånge, hvilken påkallas af den ökade telegrafering, som blifvit en följd af att stambanenätet utsträckts till Sollefteå, Sundsvall och Hudiksvall	»	11,000: —
	Transport kronor	64,600: —

	Transport kronor	64,600: —
<i>Bollnäs</i> : uppförande af en mindre reparationsverkstad för vagnar med tillhörande spårläggning, hvilken är behöflig, emedan för vagnsreparationer inom 5:te trafikdistriktet endast finnes en provisorisk byggnad vid Storvik, som blifvit för ändamålet otillräcklig; och är ifrågavarande nya verkstad afsedd att uppföras i samband med den vid Bollnäs redan befintliga lokomotiv-reparationsverkstaden, hvarigenom jemväl någon besparing i förvaltningskostnad vinnes	»	50,500: —
<i>Kilafors</i> : uppförande af ett boställshus med uthus och källare för 2:ne stationskarlar, som ej kunna erhålla bostad i stationens närhet	»	6,700: —
<i>Järbo</i> : omläggning af landsvägen vid södra ändan af stationen och uppförandet af en vägbro öfver banan, för att sedan kunna borttaga den nuvarande väg-öfvergången i banans plan och sålunda dels inspara kostnaden för grindbevakningen derstädes, dels aflägsna de faror, som äro förknippade med att sjelfva banan passeras af personer och djur	»	4,600: —
<i>Stockholms östra</i> : förlängning af spårsystemet för åstadkommande af omlastnings- och vagnafställningsspår, som nu saknas	»	8,000: —
<i>Stockholms central och norra</i> : utvidgning af spårsystemet	»	5,000: —
För anordnandet af elektrisk belysning å bangårdarne samt inom stationshuset och godsmagasinen, till hvilket arbetes påbörjande anvisats ett belopp af 30,000 kronor, ytterligare	»	75,000: —
Anläggningen, sådan den för närvarande afses, omfattar uppförande af ett maskinhus, anskaffning och uppsättning af 3 dynamo-maskiner och 32 båg-lampor för den yttre belysningen å central- och norra bangårdarne samt af 3 dynamo-maskiner och 400 glödlampor för belysning inomhus i offentliga tienstelokaler äfvensom af tillhörande trådledningar.		
<i>Linien Tumba—Södertelje öfre</i> : anläggning af en mötesplats i närheten af Rönninge, hvilken, emedan afståndet emellan Tumba och Södertelje öfre stationer uppgår till 14 kilometer och rubbningar i bantågens		

 Transport kronor 214,400: —

	Transport kronor	214,400: —
gång föranleda en betydande tidsförlust, här är behöflig för anordnandet af tågmöten	»	20,000: —
<i>Linien Sparreholm—Flen:</i> anläggning af en mötesplats vid Skefbo qvarn till afdelande af, och för tågmöten's möjliggörande å den 15 kilometer långa linien emellan nämnda stationer	»	15,000: —
<i>Flen:</i> tillbyggnad af stationshuset för vinnande af behöfligt större utrymme i expeditionslokalerna	»	9,000: —
<i>Vingåker:</i> tillbyggnad af godsmagasinet	»	1,600: —
<i>Åby:</i> uppförande af boställsstuga med uthus för en stationskarl, som nu saknar bostad	»	2,500: —
<i>Lamhult:</i> utvidgning af spårsystemet	»	2,500: —
<i>Lund:</i> anläggning af en ny lastkaj samt påbörjande af spårsystemets utvidgning norrut å ett af Lund—Kjeflinge jernvägsaktiebolag anskaffadt och upplåtet område	»	10,000: —
<i>Arlöf:</i> uppförande af en betjeningsboställsbyggnad med uthus och källare för 4 hushåll, enär stationskarlarna vid denna lifligt trafikerade station hafva stor svårighet att i närheten erhålla bostäder	»	8,000: —
<i>Vartofta:</i> uppförande af en boställsbyggnad med uthus och källare för 4 betjente	»	8,000: —
<i>Sköfde:</i> tillbyggnad af lokomotivstallet med ett behöfligt stallrum	»	6,000: —
<i>Motala verkstad:</i> tillbyggnad af lokomotivstallet med ett stallrum	»	6,000: —
<i>Laxå:</i> anläggning af ett oljegasverk för stationens belysning och personvagnarnes i tågen förseende med gas	»	35,000: —
<i>Ölme:</i> utvidgning af spårsystemet jemte inköp af derför behöflig mark	»	2,000: —
<i>Kil:</i> tillbyggnad af godsmagasinet	»	1,700: —

Med afseende derpå att, såsom erfarenheten visat, omständigheterna torde under tiden intill den, då de af Riksdagen beviljade medel varda tillgängliga, komma att ådagalägga behovet af åtskilliga nya byggnader och anläggningar, hvilka här ej kunnat annat än i allmänhet uppgifvas, hemställas,

Transport kronor 341,700: —

Transport kronor 341,700: —

att styrelsen finge under år 1888 disponera för tillbyggnad af lokomotivstall 32,000 kronor, för tillbyggnad af verkstäder 16,000 kronor, för spårutvidgningar, lastkajer, mindre husbyggnader m. m. 60,000 kronor, samt eventuellt för kompletteringsarbeten vid Söderhamns, Stugsunds, Landa, Myskje och Kinstaby stationer vid linien Kilafors—Stugsund samt en mellan de två första stationerna belägen timmerlossningsbrygga, hvilka arbeten egentligen tillhöra dem, som borde bestridas med de till nämnda bandels ny- och ombyggnad anvisade medel, men som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förklarat sig villig låta utföra endast om och i den mån bandelens tillgångar sådant medgäfvé, hvilket senare icke nu kunde utredas såsom beroende bland annat på hvad realisationen af i köpet af Söderhamnsbanan ingående äldre materiel, räler och andra effekter kunna inbringa, 50,000 kronor;

hvadan här till vinnande af afrundad slutsumma för diverse nybyggnader och anläggningar utföres » 158,300: —

Summa kronor 500,000: —

2. *Anslaget till ny rörlig materiel vid statens trafikerade jernvägar.*

Detta anslagsbehof är i sjelfva verket redan förut af Riksdagen pröfvadt, i det att nu äskade beloppet, 500,000 kronor, blott utgör en del af den summa af 1,500,000 kronor, Riksdagen år 1886 för ändamålet redan beviljat. Någon närmare redogörelse för detta anslagsbehof synes derföre icke vara erforderlig, utan får utskottet beträffande detsamma hänvisa till den i statsverkspropositionen vid 1886 års riksdag lemnade utredning.

3. *Anslaget till ny rörlig materiel för de norrländska statsbanelnierna.*

I sin ofvanberörda skrifvelse af den 18 december 1886 har trafikstyrelsen beträffande ifragavarande anslagsbehof anfört följande:

»Genom det extra anslag af 1,550,000 kronor, som år 1884 beviljades till de trafikerade statsbanorna för åren 1885 och 1886, kan de äldre bandelarnes behof af rörlig materiel anses vara för någon tid åtminstone till

det allra nödvändigaste tillgodosedt; men sådant är icke förhållandet beträffande de nya norrländska banor, som dels tillkommit under sagda år och dels öppnas under år 1888, enär å dessa, att döma så väl efter erfarenheten om den rörelse, som förut egt rum å dem af dessa banor, hvilka tillhört enskilde egare, som ock af de förfrågningar om vilkoren för transporter från nya produktionsorter, styrelsen fått mottaga, en betydlig trävarubefordring kan väntas, hvilken, då den måste utföras under endast den för sjöfarten öppna delen af året, kräfvver en relativt stor uppsättning af transportmedel. Dessa banor, nemligen linierna Torpshammar—Sundsvall, Kilafors—Söderhamn—Stugsund, Håssjö—Sollefteå och Ljusdal—Hudiksvall, hvilka alla förbinda statsbanornas hufvudlinier med hafvet, hafva tillsammans en längd af 233 kilometer, och för deras utrustning med materiel äro följande belopp beviljade, nemligen:

andelar af byggnadsanslag:		
för linien	Torpshammar—Sundsvall	50,000 kronor
»	» Kilafors—Stugsund	300,000 »
»	» Håssjö—Sollefteå	412,500 »
»	» Ljusdal—Hudiksvall	500,000 »
hvilka andelar tillsammans utgöra		1,262,500 kronor,

samt det af 1886 års Riksdag beviljade extra anslaget af 1,500,000 kronor, hvaraf första tredjedelen, 500,000 kronor, anvisats att utgå under år 1887; uppgående således den för anskaffning af materiel till sagda linier beviljade summan till 2,762,500 kronor. Derjemte äro för samma ändamål afsedda de belopp, som kunna erhållas genom realisering af den med de inköpta Sundsvalls-, Söderhamns- och Hudiksvalls-jernvägarne öfvertagna materielen, och som uppskattats till resp. 300,000, 330,000 och 100,000 kronor, eller tillsammans 730,000 kronor.

Beträffande storleken af den materieluppsättning ifrågavarande bandelar behöfva för att kunna motsvara de kraf, som ställas på deras transportförmåga, kan man sluta, att den bör vara ganska betydlig, äfven i fall man dervid blott tager hänsyn till de enskilda banors utrustning, i hvilkas ställe en del af de nya statsbanelinierna träda. Å två af dessa enskilda banor, Söderhamns- och Hudiksvallsbanorna, utgjordes transportmaterielen af 10 lokomotiv och 350 vagnar, oaktadt banornas längd icke är större än 31 kilometer, och medtager man den jemförelsevis svagt utrustade förra Sundsvallsbanan, finner man å en väglängd af 93 kilometer en park af 16 lokomotiv och 532 vagnar, eller, per längdenhet räknadt, 0.17 lokomotiv och 5.72 vagnar per kilometer, samt en lastdryghet hos godsvagnarne af 41.4

ton per kilometer. Jemför man härmed de motsvarande måtten på utrustningen hos statsbanorna, 0.14 lokomotiv, 3.74 vagnar och 31.07 ton per kilometer, framträder öfverlägsenheten hos den nämnda gruppen af enskilda banor i materielens antal och lastdryghet, och är dertill att bemärka, att denna större materiel varit, efter hvad statistiken visar, ganska strängt använd och nått upp tillräcklig för de godsmängder, som skolat framföras. Betänker man nu, att en del af dessa godsmängder, som förut förts till hamnar, der nämnda jernvägar utmynna, kommer att transporteras på längre sträckor än tillföre, och att med utvidgning af trafikområden följer tillökning i transportmängder, blir det uppenbart, att åtminstone de nya linier, som skola ersätta eller utgöra en förlängning af tidigare enskilda jernvägar, böra för att kunna tjena den trafik, som redan i början erbjuder sig, förses med rörlig materiel i samma proportion som dessa senare. Efter sådan grund skulle för de 155 kilometer, hvartill längderna af de nya bandelarne till Sundsvall, Söderhamn och Hudiksvall uppgå, erfordras 27 lokomotiv och 907 vagnar. Den 78 kilometer långa linien Håssjö—Sollefteå är härvid lemnad ur sigte, men medtager man denna och utgår man vid beräkningen af samtliga liniernas materielbehof från ofvan anförda utrustningssiffror för statsbanorna i sin helhet, hvilka siffror af skäl, som nyss angifvits, måste betraktas såsom minima, visar sig behofvet af materiel vara 32 lokomotiv och 870 vagnar. Den tillökning af fem lokomotiv denna beräkning gifver, utöfver hvad som beräknats för de förut nämnda linierna med starkare trafik, är — äfven om man icke afser någon särskild maskinkraft för linien Håssjö—Sollefteå, utan anser, att trafiken derstädes kan betjenas af lokomotiv, som användas å angränsande bansträckor — behöflig till reserv, som oundgängligen måste finnas att tillgå dels vid tidpunkter, då trafiken hopar sig, dels därför att de lokomotiv, som begagnas i dessa trakter, äro underkastade en starkare förslitning till följd af matarevattnets skadliga inverkan på deras ångpannor. Hvad vagnarne beträffar, så är väl det för samtliga nya bandelarne beräknade antalet mindre än det, som beräknades efter de enskilda banornas vagnparker, men skilnaden uppväges dels af den förstärkning, som kan påräknas från andra bandelar, dels af att statsbanans vagnar förmå inrymma större last än smalspåriga jernvägars.

I det uppgifna antalet, 870 vagnar, äro inräknade 70 personvagnar, efter det allmänna medeltalet 0.3 per kilometer, hvilket, ehuru persontrafiken på ifrågavarande linier icke kan blifva så stor som å öfriga delar af ban nätet, äfven här åtminstone icke får underskridas af det skäl, att personvagnarne i de nordliga trakterna starkt lida af det hårdare klimatet och behöfva oftare repareras än i sydligare landsdelar, hvadan ock för dem en större reserv är af nöden, och äro för varutransporterna afsedda 800 gods-

vagnar, hvilka i bärighet kunna anses motsvara omkring 975 smalspåriga vagnar.

De medel, som, på sätt ofvan nämnts, blifvit beviljade till materiel-anskaffning, 2,762,500 kronor, har styrelsen dels användt, dels i den mån, anslagen utfalla, afsett till inköp af

29 lokomotiv	1,370,000 kronor
70 personvagnar ..	536,500 »
295 bagage- och godsvagnar	713,500 »
samt axlar, hjul och reservdelar	142,500 »

Summa 2,762,500 kronor.

Det återstår således att före den tid, då Ljusdal—Hudiksvalls-banan öppnas, hvilket kommer att ega rum under loppet af år 1888, ytterligare anskaffa 3 lokomotiv och 505 godsvagnar, för hvilket ändamål, med afseende på det billigare slag af vagnar här hufvudsakligen ifrågakommer, eller virkesvagnar, en summa af 1,100,000 kronor erfordras.

Till bestridande af en del af denna kostnad finnes en tillgång i den materiel, som inköpts med de ofvannämnda smalspåriga jernvägarne. Men denna materiel har hittills endast kunnat tillgodogöras genom ombyggnad till bredt spår af två mindre lokomotiv och 90 vagnar, som tillhört Söderhamnsbanan och på det sättet gjorts användbara för virkesforslingen mellan Söderhamn och Stugsund. Något tillfälle till försäljning har ännu icke yppat sig, och i alla händelser kan man icke påräkna att genom afyttring erhålla hela det för denna materiel beräknade värdet, enär alla metalleffekter och maskiner betydligt fallit i pris sedan den tid, då uppskattningen gjordes. Dock har på sista tiden utsigt öppnats till att en partiel realisering skulle kunna åvägbringas, ehuru nu ej är möjligt att uppgifva, huru mycket den kan komma att inbringa.

Antager man som gynsammaste fall, att realiseringen inbringar 600,000 kronor, återstår dock en summa af 500,000 kronor för att kunna till en början nödortfeliggen utrusta ifrågavarande linier, och det är derföre styrelsens pligt att anmäla behovet af extra anslag till detta belopp utöfver hvad som redan är beviljad.»

Af trafikstyrelsens skrifvelse framgår, att densamma beräknat de nya anslagsbehofven för år 1888 till vida högre summor än Kongl. Maj:t på föredragande departementschefens tillstyrkan funnit skäl att af Riksdagen åska. Med hänsyn nemligen till de andra kraf, som för år 1888 ställes

på statsverket, tillstyrkte föredraganden, att anslaget till nya byggnader m. m. måtte inskränkas till 400,000 kronor från begärda 500,000 kronor, samt anslaget till rörlig materiel vid de norrländska banorna till 250,000 kronor från 500,000 kronor.

Hvad nybyggnadsanslaget angår, så borde det enligt föredragandens yttrande användas till sådana bland de af styrelsen ifrågasatta nya byggnader och anläggningar, som Kongl. Maj:t, på styrelsens förslag, kunde finna företrädesvis vara af ett angelägnare behof påkallade. Då nu styrelsen icke antydt, hvilken eller hvilka af de nya byggnader och anläggningar, som i dess skrifvelse den 18 december 1886 omförmälas, äro företrädesvis behöfliga, samt någon antydan ej heller förekommer derom i statsrådsprotokollet, så är det för utskottet förenadt med stor vansklighet att pröfva de uppgifna anslagsbehofven i denna del, enär visshet saknas om hvilka arbeten som i verkligheten kunna komma till utförande.

Utskottet kan likväl icke undgå att här omförmäla de byggnader och anläggningar, hvilka efter utskottets uppfattning kunna dels alldeles undvikas och dels uppskjutas. Det förra är, synes det utskottet, fallet med den ifrågasatta matsalsbyggnaden vid *Storlien*, i hvilken, förutom matsalar, jemväl åtskilliga rum för hotellrörelses idkande skola inredas. Det är egentligen denna anordning, som utskottet finner olämplig, i det att det vill synas som om, i en trakt med så liflig persontrafik under sommarmånaderna som den ifrågavarande, uppförande af de för hotellrörelse erforderliga byggnader samt deras inredning väl borde kunna upplätas helt och hållet åt den enskilda företagsamheten, så att staten kunde bespara sig utgifterna för byggnader, helt och hållet eller delvis afsedda för detta ändamål. — Särskildt i förevarande fall synes sådan besparing vara möjlig, då, enligt under hand meddelad upplysning, i närheten af jernvägsstationen vid *Storlien* finnes ett af enskild person uppfördt hotell med omkring 30 rum för resande. — Till sådana anläggningar åter, som torde kunna uppskjutas, räknar utskottet anläggningen af de byggnader och ledningar, som erfordras för införande af elektrisk belysning vid *Stockholms central- och norra station*. Den nuvarande gasbelysningen lärer, enligt hvad utskottet inhemtat, kosta staten omkring 24,000 kronor årligen, men driftkostnaderna för det elektriska ljuset hafva, likaledes enligt utskottet meddelad uppgift, beräknats komma att uppgå till minst 25,000 kronor årligen. Utskottet underkänner ingalunda de företräden, som det elektriska ljuset i vissa fall eger, särskildt med afseende på belysningen af lokaler, der många personer skola samtidigt arbeta och der, vid användande af gasljus, luftförsämning och öfverdrifven hetta lätt uppstår, men utskottet håller likväl före, att åtminstone ett uppskof med anläggningarna för den elektriska belysningen kan ske. På detta område fortgå nem-

ligen uppfinningarna alltjemt, och det synes ingalunda vara en oberättigad förmodan, att man småningom skall komma derhän, att de stora kostnader, ifrågavarande anläggningar nu kräfvat, skola kunna nedbringas.

Enligt de kostnadsberäkningar, som ligga till grund för trafikstyrelsens förslag och som varit för utskottet tillgängliga, har för en del byggnader arbetskostnaden blifvit högt beräknad.

Med hänsyn härtill, och då dels de för kompletteringsarbeten vid Söderhamns, Stugsunds m. fl. stationer af trafikstyrelsen beräknade 50,000 kronor icke med säkerhet visats blifva behöfliga, och dels den summa af 158,300 kronor, som samma styrelse utfört till vinnande af afrundad slutsumma för diverse nybyggnader och anläggningar, förefaller att vara väl hög, torde det vara möjligt att, utöfver hvad Kongl. Maj:t ansett lämpligt, ytterligare nedsätta nybyggnadsanslaget, så att detsamma bestämmes till endast 350,000 kronor.

I öfrigt hafva de nu föreliggande förslagen icke föranlett någon utskottets erinran.

Af 39 § riksdagsordningen framgår, att statsutskottet har till pligt att vid sina förslag om hvad till fyllande af statsverkets behof kan erfordras jemväl tillse, att nödiga indragningar och besparingar blifva iakttagna; och har utskottet, särskildt vid pröfningen af anslagsbehofven för statens jernvägstrafik, i ett af Riksdagens revisorer för granskning af 1885 års statsräkenskaper gjordt uttalande, funnit anledning att om detta sitt åliggande erinra.

I revisorerernas den 30 november 1886 afgifna berättelse anföres nemligen (sid. 130) följande:

»Revisorerne, som besökt jernvägstrafikstyrelsens i centralstationens hufvudbyggnad och den derinvid uppförda annexbyggnaden inrymda embetslokaler, hafva med anledning deraf velat anföra, att, sedan tillkomsten af samtrafikföreningen kräfft nya, ursprungligen icke beräknade lokaler, sådana emellertid anskaffats dels i annexet och dels genom förhyrande af fyra vid Mäster-Samuelsgatan belägna rum för en årlig hyra af 1,200 kronor; men ehuru väl sålunda de till embetsrum upplåtna jemte de för ändamålet förhyrda lägenheterna synas för närvarande vara tillräckliga torde dock inom kort behof af ökad utrymme uppstå och då böra tillgodoses genom användning till expeditionslokaler af en eller annan till boställe hittills upplåten våning.»

Utskottet får, med anledning häraf, i minnet återkalla de förhandlingar

och beslut, på grund af hvilka de af revisorerna omförmälda boställsvåningarna tillkommit.

Sedan Riksdagens revisorer af år 1876, i fråga om en noggrannare bestämning af jernvägspersonalens förseende med inqvarteringsersättningar eller bostäder, fäst Riksdagens uppmärksamhet på önskvärdheten deraf, att angående dessa förhållanden beständare föreskrifter lemnades, så anhöll Riksdagen i skrifvelse den 28 april 1877 (n:o 29), att Kongl. Maj:t täckes taga i öfvervägande, om och till hvilken utsträckning tjänstebefattningar vid statens jernvägstrafik borde vara med fördelen af fri bostad, vare sig i statens egna eller förhyrda lokaler, förenade, samt derefter så väl i berörda hänseende som i de med denna fråga sammanhängande öfriga omständigheter meddela de föreskrifter, Kongl. Maj:t kunde finna vara för ändamålet tjenliga.

Efter det sedermera trafikstyrelsen för en summa af 240,000 kronor inköpt tre invid centralstationen belägna tomter, äskade Kongl. Maj:t vid 1879 års riksdag ett belopp af 400,000 kronor för uppförande å nämnda tomter af en byggnad, innehållande behöfliga expeditions- och tjänstelokaler jemte åtskilliga boställslägenheter för befattningsinnehafvare vid statens jernvägstrafik, men enligt skrifvelse den 13 maj 1879 (n:o 45) förklarade Riksdagen — som af statsrådsprotokollet inhemtat, dels att den nya byggnaden vore afsedd att, bland annat, inrymma 12 särskilda boställsvåningar för jernvägstjenstemän, bland hvilka voro generaldirektören samt öfverdirektören för maskinafdelningen, och dels att, ehuru trafikstyrelsen den 17 december 1877 afgifvit memorial med anledning af Riksdagens ofvanberörda skrifvelse den 28 april 1877, departementschefen likväl, under för handen varande förhållanden icke ansett sig dittills böra till slutlig pröfning anmäla den sålunda i förevarande hänseende af Riksdagen väckta frågan — att, då alltså frågan, om och till hvilken utsträckning embets- och tjänstemän vid statens jernvägstrafik borde vara med fri bostod försedde, icke ännu blifvit slutligen pröfvad, Riksdagen varit i saknad af ledning för bedömandet af det utrymme, som för sådant ändamål kunde i staten tillhöriga byggnader erfordras, och således icke heller kunnat pröfva lämpligheten af det föreliggande förslaget till bebyggande af ofvan omförmälda, nyinköpta tomter. Vid sådant förhållandet och då kostnaden för den tillämnade byggnadens uppförande vore i väsentlig mån beroende af det utrymme, som der behöfde afses till nämnda slag af lägenheter, hade Riksdagen funnit sig icke böra för det dåvarande bevilja några medel för nu ifrågavarande ändamål.

Kongl. Maj:ts framställning i denna del vann alltså icke Riksdagens bifall.

Vid 1881 års riksdag förnyades framställningen om beviljande af 400,000 kronor till här ofvan omförmälda nybyggnad; och hade då mera

den nyssnämnda pröfningen egt rum, derigenom att Kongl. Maj:t enligt skrifvelse till trafikstyrelsen den 23 december 1880 bestämt, bland annat, att ej mindre generaldirektören och chefen än äfven samtliga öfverdirektörer i styrelsen för statens jernvägstrafik hädanefter skulle med bostad förses, samt tillika fastställt de grunder, efter hvilka de tjenstemän vid statens jernvägstrafik, som tillerkänts förmånen af fri bostad, borde med sådan tillgodose; och ansågs härigenom det hinder för pröfning af den föreliggande byggnadsfrågan vara undanröjdt, som 1879 års Riksdag ansett förefinnas.

Statsutskottet tillstyrkte ock. att begärda anslagsbeloppet måtte beviljas, men då ärendet förekom i kamrarne fattades skiljaktiga beslut, i det Första Kammaren biföll, men Andra Kammaren afslog utskottets hemställan.

Vid den gemensamma voteringen segrade emellertid, med några få rösters öfvervigt, deras mening, som ville bevilja anslaget.

Den folkning, som Kongl. Maj:t gifvit åt 1877 års skrifvelse, torde, såsom ock särskildt i Andra Kammaren betonades, väl icke, strängt formelt sedt, stå i strid med de något sväfvande ordalagen i samma skrifvelse, men det torde få antagas, att, om denna tolkning af skrifvelsen kunnat af Riksdagen förutses, skrifvelsen icke så affattats som skett. Det har emellertid icke stannat endast vid upplåtande af fri bostad i stor skala åt trafikstyrelsens ofvannämnda ledamöter, utan ännu en förmån, nemligen fri vedbrand, har tillagts dem enligt ofvan omförmälda kongl. skrifvelse, af hvilken utskottet vid detta utlåtande fogar en afskrift. (Se bil. I).

Till följd af Kongl. Maj:ts ifrågavarande beslut har inträffat, att trafikstyrelsens chef och ledamöter, om värdet af de dem nu tillagda naturförmånerna beräknas, i sjelfva verket erhålla väsentligt större aflöningsförmåner än andre med dem till embetsställning och löneinkomster jemförlige embets- och tjenstemän. De kontanta aflöningsbelopp, som utgå till trafikstyrelsens ledamöter, utgöra nemligen 10,000 kronor till generaldirektören och, inberäknadt ålderstillägg, 7,000 kronor till en hvar af de fyra öfverdirektörerna, af hvilka tre åtnjuta boställsväning och vedbrand.

Det nu anmärkta förhållandet torde innefatta en oegentlighet, hvilken faller så mycket mer i ögonen, som, enligt hvad 1886 års revisorer antydt och utskottet vidare inhemtat, de tjenstelokaler, som erhållits i den nya annexbyggnaden till centralstationen, redan nu, fastän knappt två år förflutit efter byggnadens fullbordan, visat sig för nu befintliga behof otillräckliga, så att rum till ytterligare nya tjenstelokaler måst förhyras. Härtill kommer, att, enligt hvad utskottet ock inhemtat, inom kort sannolikt skall uppstå behof att hyra än flera lägenheter till dylika lokaler.

Med hänsyn härtill anser utskottet skäl finnas att taga i öfvervägande,

huruvida icke en förändring i nuvarande förhållanden må böra vidtagas, väl icke genom fullständig indragning af boställsvåningarna, hvilka, såsom inredda för detta ändamål, sannolikt icke fullt lämpa sig till tjenstelokaler, åtminstone icke utan mer eller mindre kostsamma förändringar, utan derigenom att ungefärliga värdet af de åt trafikstyrelsens ledamöter medgifna naturaförmånerna afdrages å de kontanta aflöningsbeloppen. För närvarande lär icke böra ifrågasättas att vidtaga någon förändring i de förmåner, som tillerkänts trafikstyrelsens nuvarande chef och ledamöter, men då, vare sig förr eller senare, ombyte af tjensteinnehafvare inträffar, synas förändrade bestämmelser lämpligen kunna träda i tillämpning.

Då emellertid för genomförandet af den nu åsyftade förändringen erfordras utredning om det belopp, som skäligen bör å de kontanta aflöningarna afdragas i ersättning för ifrågavarande naturaförmåner, samt sådan utredning bäst kan genom Kongl. Maj:ts försorg åstadkommas, så lärer frågan i denna del böra underställas Kongl. Maj:ts pröfning, innan den varder föremål för Riksdagens afgörande.

Under åberopande af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen må *dels* anvisa för år 1888 följande anslag för statens jernvägstrafik:

a) till *utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik* på extra stat under sjetten hufvudtiteln 350,000 kronor;

b) till *anskaffande af ny rörlig materiel vid statens trafikerade jernvägar* på extra stat utom hufvudtitlarna 500,000 kronor af för ändamålet redan beviljade 1,500,000 kronor; och

c) till *anskaffande af rörlig materiel uteslutande för de norrländska statsbanelinierna* 250,000 kronor;

dels och besluta

d) att hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och i hvad mån blifvande ny chef och nye ledamöter i styrelsen för statens jernvägstrafik böra bibehållas vid de åt nuvarande ledamöter i samma styrelse medgifna förmåner af fri bostad och vedbrand samt derefter afgifva förslag till Riksdagen om

de belopp, med hvilka, derest nämnda förmåner bibehållas, de kontanta aflöningarna böra minskas.

Om sättet för anskaffande af det i *mom. c* omförmälda belopp kommer utskottet framdeles att afgifva förslag.

Stockholm den 21 maj 1887.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid punkten 1:o (angående anslag till kommerskollegium):
af herrar *N. Petersson, P. Pehrson* och *Liss Olof Larsson*.

vid punkten 8:o (angående förhöjning i en anslagspost under »väg- och vattenbyggnadsstaten»):
af herr *N. Petersson*.

vid punkten 12:o (angående ifrågasatt anslag för en ny länsveterinär-tjenst i Kristianstads län):
af herr vice talmannen *S. Nilsson*.

vid punkten 15:o (angående anslag till skiftesverket m. m.):
af herrar *N. Petersson* och *P. Pehrson*.

vid punkten 37:o (angående ifrågasatt anslag för Sveriges deltagande i en utställning i Köpenhamn):
af herrar vice talmannen *S. Nilsson, O. Jonsson* och *N. Persson*.

vid punkten 39:o (angående anslag till statens jernvägstrafik):

vid mom. a), beträffande anslaget till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik;

af herrar friherre *F. von Essen*, *E. Sederholm*, *C. E. Casparsson* och *G. V. Schotte*.

af herr *N. Petersson*, som yttrat: »Enär jag anser att, riksdagens beslut i fråga om de i mom. d. omförmälda förmånerna af fri bostad och vedbrand lämpligen kan meddelas under formen af vilkor för anvisandet af det anslag, utskottet ansett sig böra tillstyrka Riksdagen att för år 1888 bevilja till nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik, så får jag anmäla reservation mot utskottets förslag till »kläm» under yrkande, att Riksdagen i stället må bifalla följande af mig inom utskottet förordade förslag:

att Riksdagen må anvisa för år 1888 följande anslag till statens jernvägstrafik:

a) till *utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik* på extra stat under sjetta hufvudtiteln 350,000 kronor; dock under vilkor, att vid skeende afgång af nuvarande innehafvare af generaldirektörs- och öfverdirektörsbefattningarna i styrelsen för statens jernvägstrafik nye innehafvare af dessa befattningar, som efter 1887 års början tillsättas, skola vidkännas afdrag å den kontanta aflöningen för värdet af de naturaförmåner, som enligt kongl. brefvet den 23 december 1880 bestämts, blifvande ny generaldirektör med 1,200 kronor för boställsvåningen och 400 kronor för veden, samt öfverdirektörer med belopp, som framdeles varda af Riksdagen bestämda;

b) till *anskaffande af ny rörlig materiel vid statens trafikerade jernvägar* på extra stat utom hufvudtitlarne 500,000 kronor af för ändamålet redan beviljade 1,500,000 kronor;

c) till *anskaffande af rörlig materiel uteslutande för de norrländska statsbanelinierna* 250,000 kronor.

Derest detta mitt förslag vinner bifall, torde, i fråga om mom. d. i utskottets hemställan, Riksdagen förklara hvad utskottet i nämnda mom. föreslagit vara besvaradt genom Riksdagens beslut vid mom. a i min reservation.»

vid mom. d), beträffande en skrifvelses aflåtande till Kongl. Maj:t i fråga om de åt vissa embets- och tjänstemän vid statens jernvägstrafik upplåtna bostadslägenheter m. m.:

af herrar grefve *G. Sparre*, friherre *F. von Essen*, *H. P. P. Tamm*, *N. Fossar*, *O. W. Odalberg*, *E. Sederholm*, *C. E. Casparsson*, grefve *E. C. A. Piper*, grefve *W. G. Hamilton*, *R. N. G. Montgomery-Cederhielm*, friherre *R. Kræmer* och *G. V. Schotte*;

af herr *N. Petersson* på sätt af hans ofvan intagna yttrande framgår.

Herr friherre *B. A. Leijonhufvud* har begärt få antecknadt, att han ej deltagit i behandling inom utskottet af denna hufvudtitel.

Herr *Liss Olof Larsson* har anmält, att han icke deltagit i behandlingen inom utskottet af flere ärenden än de i punkterna 1:o—7:o omförmälda.

Bil. I.

OSCAR etc. Vår ynnest etc. Sedan Riksdagen uti underdånig skrifvelse af den 28 april 1877 anhållit, det Oss täcktes taga i öfvervägande, om och till hvilken utsträckning tjänstebefattningar vid statens jernvägstrafik borde vara med fördelen af fri bostad, vare sig i statens egna eller förhyrda lokaler, förenade, samt derefter såväl i berörda hänseende, som i de med denna fråga sammanhängande öfriga omständigheter, i nåder meddela de föreskrifter, Vi kunde finna vara för ändamålet tjenliga,

samt I *dels* uti häröfver infordradt, den 17 december 1877 afgifvet, underdånigt utlåtande med förslag i berörda hänseenden till Oss inkommit, *dels ock*, på dertill genom förnyad nådig remiss den 4 juni innevarande år gifven anledning, förklarar Eder icke hafva skäl att föreslå några ändringar i eller tillägg till nämnda förslag,

hafve Vi i nåder låtit detta ärende Oss föredragas och dervid, i fråga om bostad och inqvarteringsersättning för embets- och tjänstemän samt betjente vid statens jernvägstrafik, funnit godt att, med upphäfvande af § 11 i nådiga aflöningsreglementet för embets- och tjänstemän samt betjente vid statens jernvägstrafik den 23 oktober 1874, i nåder meddela följande bestämmelser att lända till efterrättelse från och med början af år 1881:

1. Fri bostad, vare sig uti styrelsen för statens jernvägstrafik tillhörig eller uti någon i närheten af Stockholms centralstation belägen, för ändamålet förhyrd lägenhet, tillkommer chefen för styrelsen för statens jernvägstrafik samt öfverdirektör i bemälda styrelse.

2. Enahanda förmån af fri bostad uti jernvägens egna eller i närheten deraf belägna, för ändamålet förhyrda, lägenheter må ock, der styrelsen finner sådant vara för jernvägstrafiken nödvändigt eller fördelaktigt, tillkomma vaktmästare i styrelse samt följande tjänstemän och betjente vid distrikten, nemligen: afdelningsföreståndare och hans assistent; baningeniör-maskiningeniör; stationsinspektör; telegrafinspektör; verkmästare; stations-skrifvare; öfverbanmästare; lokomotivförareförman; vagnmästare; stationsmästare; vaktmästare; banmästare; lokomotivförare; vagnförman; öfverkonduktör; konduktör; packmästare samt betjente af lägre grad än de nu nämnda.

3. Bostadens storlek bestämmes af styrelsen, dock med iakttagande att ej större lägenhet må tilldelas åt

chefen	än högst 9 rum med eldstad,
öfverdirektör	» 7 » » »
afdelningsföreståndare och hans assistent, baningeniör, maskiningeniör, stationsinspektör vid Stockholms centralstation samt i Göteborg och Malmö	» 6 » » »
annan stationsinspektör	» 5 » » »
telegrafinspektör, verkmästare	» 4 » » »
stations-skrifvare, öfverbanmästare, lokomotivförareförman, vagnmästare, stationsmästare	» 3 » » »
vaktmästare, banmästare, lokomotivförare, vagnförman, öfverkonduktör, konduktör, packmästare	» 2 » » »
betjent af lägre grad än ofvan nämnde	» 1 » » »

allt med tillhörande kök, källare och skafferier m. m.

Rum med större golftyta än 50 kvadratmeter räknas såsom 2 rum, men rum med mindre golftyta än 10 kvadratmeter inberäknas ej.

4. Med fri bostad förenas förmånen af fri vedbrand.

5. Bostadsinnehafvare är pliktig att till den omfattning, som styrelsen bestämmer, uti bostaden upplåta nödigt utrymme åt vikarie.

6. Varder bostadsinnehafvare från jernvägstrafikens tjänst entledigad, må han ej åtnjuta bostaden längre än till och med den dag han upphör att tjänstgöra.

7. Afider bostadsinnehafvare, ankomme på styrelsen att bestämma,

huruvida bostaden skall genast afträdas eller om den afidnes sterbhusdelegare må behålla bostaden till nästa fardag med skyldighet att till nye tjänstinnehafvaren uti bostaden upplåta utrymme till så stor omfattning, som styrelsen kan finna skäligt.

8. *Mom. 1.* Embets- och tjänstemän samt betjente vid distrikten, hvilka ej åtnjuta fri bostad, ega uppbära inqvarteringsersättning, utgörande tjugu procent af årliga arfvodet, tjänstgöringspenningar deri inbegripna, för dem, som äro stationerade i Stockholm, Göteborg eller Malmö, och femton procent för dem, som äro annorstädes stationerade; dock att lokomotivförare, eldare, smörjare, konduktörer och packmästare ega bekomma tjugu procent, oberoende af de orter, der de äro tidtals kommenderade och hafva sin bostad.

Mom. 2. Varder någon, hvilken förmånen af inqvarteringsersättning tillkommer, från jernvägstrafikens tjänst entledigad, må han ej åtnjuta samma ersättning längre än till och med den dag, han upphör att tjänstgöra.

Mom. 3. Vid beviljande af begravningsshjelp enligt § 10 af ofvan omförmälda aflöningsreglemente, skall till månadsaflöning räknas den inqvarteringsersättning, som den afidne, om han lefvat, må hafva egt att för samma månad uppbära.

Hvilket Vi Eder till svar och efter rättelse härmed i nåder tillkännagifve. Stockholms slott den 23 december 1880.

OSCAR.

Fredrik Hederstierna.

Bil. Litt. A.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1887 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.		
		Friheter.		Ersättningar.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
6,500	—	—	—	—	—	6,500	—	Civil-
36,000	—	—	—	—	—	36,000	—	Statsministern, lönefyllnad, <i>förslagsanslag</i> , högst
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—	Statsråden utan departement, 3 å 12,000 kronor
76,700	—	—	—	—	—	76,700	—	Departementschefen
86,000	—	—	—	—	—	86,000	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli
59,900	—	—	—	—	—	59,900	—	Kommerskollegium *)
								Statistiska tabellkommissionen. Rubriken å anslags-
								Statistiska centralbyrån:
								Aflöningsmedel för statistiska centralbyrån
								<i>Reservationsanslag:</i>
								Till bibliotekets underhållande
								» arfvoden åt tillfälliga biträden samt till vi-
								» officiella statistiska trycket
								» en statistisk tidskrift
								» utarbetande af en aflönings- och pensions-
108,800	—	—	—	—	—	108,800	—	Landtmäteristaten
6,000	—	—	—	—	—	6,000	—	Rikets ekonomiska kartverk, <i>reservationsanslag</i>
87,422	—	—	—	—	—	87,422	—	Öfverståthållareembetet
2,637,309	—	—	—	—	—	2,637,309	—	Landsstaterna i länen (deraf 90,000 kronor <i>reserva-</i>
								<i>Tillkommer</i> det belopp, hvartill sex indragna lands-
								räknad
T:pt	3,121,631	—	—	—	—	3,121,631	—	

*) Rörande det under kommerskollegium stående anslaget till bergsstaten kommer utskottet att framdeles afgifva

Litt. A.

riksstatens Sjetta hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
departementet.		6,500	—	—	—	—	—	6,500	—
.....		36,000	—	—	—	—	—	36,000	—
.....		17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
.....		76,700	—	—	—	—	—	76,700	—
.....		86,000	—	—	—	—	—	86,000	—
titeln ändras till:									
..... 28,400: —									
..... 1,500: —									
kariatsersättningar 12,200: —									
..... 15,800: —									
..... 1,000: —									
statistik 1,000: — 31,500: —		59,900	—	—	—	—	—	59,900	—
.....		108,800	—	—	—	—	—	108,800	—
.....		6,000	—	—	—	—	—	6,000	—
.....		87,422	—	—	—	—	—	87,422	—
tionsanslag). Nuvarande belopp 2,637,309: —									
statsboställens afkastning är i stat be- 3,740: —		2,641,049	—	—	—	—	—	2,641,049	—
Transport		3,125,371	—	—	—	—	—	3,125,371	—

utlåtande.

1887 års riksstat anslår:

Anvisning i kontant.	Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.						Summa.		
	Friheter.		Ersättningar.						
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
T:pt	3,121,631	—	—	—	—	—	—	3,121,631	—
	126,400	—	—	—	—	—	—	126,400	—
	239,000	—	—	—	—	—	—	239,000	—
	6,880	—	6,635	—	6,060	—	—	19,575	—
	250,000	—	—	—	—	—	—	250,000	—
	152	—	25	—	208	—	—	385	—
S:gr	3,744,063	—	6,660	—	6,268	—	—	3,756,991	—
	12,000	—	—	—	—	—	—	12,000	—
	175,400	—	—	—	—	—	—	175,400	—
	47,500	—	—	—	—	—	—	47,500	—
	45,450	—	—	—	—	—	—	45,450	—
	48,500	—	—	—	—	—	—	48,500	—
	50,500	—	—	—	—	—	—	50,500	—
	11,500	—	—	—	—	—	—	11,500	—
	8,700	—	—	—	—	—	—	8,700	—
	17,600	—	—	—	—	—	—	17,600	—
S:gr	417,150	—	—	—	—	—	—	417,150	—
T:pt	4,161,213	—	6,660	—	6,268	—	—	4,174,141	—

Väg- och vattenbyggnadsstaten, (deraf tvenne sär-
för allmänna arbeten och till vägundersökningar,
belopp

Ökas å anslaget till »vikariatsersättning, arfvoden
skrifbiträde» med

Ålderstillägg, *förslagsanslag*

Gästgifvares friheter:

Penningeanslaget *höjes* med 292 kronor och an-
Bidrag till skjutsentreprenader, *förslagsanslag*

Färjor och färjekarlar:

Penningeanslaget *höjes* med 202 kronor, hvaremot
uteslutes

Jordbruket, handeln

Reservations-

Vägar och kommunikationer

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmanna-
Tillkommer: till understöd åt landtmannaskolor,

Landbruksingenjörer och deras biträden

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmanna-
Länsveterinärer

Befrämjande i allmänhet af slöjderna. Nuvarande
Tillkommer: förhöjning i anslaget till reseunder-
arbetare

förhöjning i anslaget till befrämjande

Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket

Fiskerinäringens understöd

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på <i>förslag</i> .				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	Transport	3,125,371	—	—	—	—	—	3,125,371	—
skilda <i>reservationsanslag</i> , till expenser hvarterda å 30,000 kronor.) Nuvarande	126,400: —								
åt extra ordinarie tjenstemän, rit- och	2,800: —	129,200	—	—	—	—	—	129,200	—
		239,000	—	—	—	—	—	239,000	—
slaget »ersättningar» <i>minskas</i> med samma belopp ...		7,172	—	6,635	—	5,768	—	19,575	—
		250,000	—	—	—	—	—	250,000	—
det under »ersättningar» upptagna belopp, 208 kronor,		354	—	25	—	—	—	379	—
	S:gr	3,751,097	—	6,660	—	5,768	—	3,763,525	—
och näringarne.									
<i>anslag.</i>									
		12,000	—	—	—	—	—	12,000	—
näringsar. Nuvarande belopp	175,400: —								
<i>förslagsanslag</i>	15,000: —	190,400	—	—	—	—	—	190,400	—
		47,500	—	—	—	—	—	47,500	—
näringsar		45,450	—	—	—	—	—	45,450	—
		48,500	—	—	—	—	—	48,500	—
belopp	50,500: —								
stöd åt fabriks- och handtverks-									
af husslöjden	8,000: — 5,000: — 13,000: —	63,500	—	—	—	—	—	63,500	—
		11,500	—	—	—	—	—	11,500	—
		8,700	—	—	—	—	—	8,700	—
		17,600	—	—	—	—	—	17,600	—
	S:gr	445,150	—	—	—	—	—	445,150	—
Transport		4,196,247	—	6,660	—	5,768	—	4,208,675	—

1887 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.		
		Friheter.		Ersättningar.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
T:pt	4,161,213	—	6,660	—	6,268	—	4,174,141	
	63,000	—	—	—	—	—	63,000	Diverse
	50,000	—	—	—	—	—	50,000	Skiften och afvittringar, <i>reservationsanslag</i>
	—	—	—	—	6,320	—	6,320	Utflyttningshjelp efter skiften, <i>förslagsanslag</i>
	4,500	—	—	—	—	—	4,500	Sala bergslag *)
	2,700	—	1,560	—	6,000	—	10,260	Odlingshjälp för krononybyggare, <i>förslagsanslag</i>
	93,550	—	1,070	—	—	—	94,620	Jordförluster genom kanal- och väganläggningar, Anslaget »ersättningar» <i>minskas</i> med 820 kronor
	30,000	—	—	—	—	—	30,000	Hästaafvelns förbättrande, <i>reservationsanslag</i> (deraf
	15,850	—	—	—	—	—	15,850	Till förekommande och hämmande af smittosamma
	26,500	—	—	—	—	—	26,500	Karantänsinrättningen på Känsö, <i>förslagsanslag</i> ,
	43,000	—	—	—	—	—	43,000	Aflösning af Scheldetullen, <i>förslagsanslag</i>
	118,663	—	—	—	—	—	118,663	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>
	12,000	—	—	—	—	—	12,000	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslags-</i> <i>Minskas</i> för jemmande af hufvudtitelns slutsumma
	459,763	—	2,630	—	12,320	—	474,713	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>
S:gr	4,620,976	—	9,290	—	18,588	—	4,648,854	
S:a	4,620,976	—	9,290	—	18,588	—	4,648,854	

*) Rörande detta anslag kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande.

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
anslag.	Transport	4,196,247	—	6,660	—	5,768	—	4,208,675	—
		63,000	—	—	—	—	—	63,000	—
		50,000	—	—	—	—	—	50,000	—
		—	—	—	—	6,320	—	6,320	—
		4,500	—	—	—	—	—	4,500	—
	<i>förslagsanslag:</i>	2,700	—	1,560	—	5,180	—	9,440	—
	särskildt 35,000 kronor till prisbelöningar för hästar)	93,550	—	1,070	—	—	—	94,620	—
	sjukdomar bland husdjuren, <i>förslagsanslag</i>	30,000	—	—	—	—	—	30,000	—
	högst	15,850	—	—	—	—	—	15,850	—
		26,500	—	—	—	—	—	26,500	—
		43,000	—	—	—	—	—	43,000	—
	<i>anslag.</i> Nuvarande belopp	118,663:	—	—	—	—	—	118,426	—
	med	237:	—	—	—	—	—	12,000	—
	118,426	—	—	—	—	—	118,426	—	
	12,000	—	—	—	—	—	12,000	—	
S:gr	459,526	—	2,630	—	11,500	—	473,656	—	
Summa	4,655,773	—	9,290	—	17,268	—	4,682,331	—	

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
S j e t t e hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Civildepartementet.		
<i>Civildepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli:</i>		
Till handhafvande af kontroll å försäkringsanstalterna	4,500	—
<i>Tillfällig löneförbättring:</i>		
För kommerskollegium	7,640	—
<i>Statistiska centralbyrån:</i>		
För ett skyndsammare bearbetande af aflönings- och pensionsstatistiken	5,000	—
<i>Rikets ekonomiska kartverk:</i>		
För de ekonomiskt-geografiska kartarbetena i Norrbottens län	31,000	—
» de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket	45,000	—
	76,000	—
<i>Öfverståthållareembetet:</i>		
Till fortsatt utgifvande af »Polisunderrättelser»	15,000	—
<i>Landsstaterna i länen:</i>		
För upprätthållande af en häradskrifvaretjenst inom Jemt- lands län	2,500	—
Till aflöning m. m. åt särskild polisstyrka på landet	50,000	—
	52,500	—
Transport	160,640	—

		Kronor.	ö.
	Transport	160,640	—
<i>Väg- och vattenbyggnadsstaten:</i>			
För anordnande af tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader	20,000: —		
Till arvode åt en extra byråingenjör hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	3,000: —	23,000	—
<i>Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar:</i>			
För anordnande af högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landbruksinstitut		10,000	—
<i>Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar:</i>			
Bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landtbruksmöten	5,000: —		
Till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten för husdjur, redskap, maskiner m. m.	10,000: —		
Bidrag till underhåll af sju kemiska stationer för jordbrukets och näringarnes behof	26,000: —		
Till understöd åt frökontrollanstalter	10,000: —		
För de geologiska undersökningarne	87,500: —	138,500	—
<i>Befrämjande i allmänhet af slöjderna:</i>			
Till anställande af en andre undervisare i husslöjd och en elev	3,500: —		
Bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och till aflönande af en andre lärare vid samma skola	4,800: —	8,300	—
<i>Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart:</i>			
Till främjande af svenska produkters afsättning i utlandet		20,000	—
<i>Befrämjande i allmänhet af bergsbruket:</i>			
Till bergsskolorna i Filipstad och Falun		14,000	—
<i>Fiskerinäringens understöd:</i>			
Till telefonledningar med stationer i Bohuslänska skärgården för fiskebedriftens främjande		21,900	—
	Transport	396,340	—

	Kronor.	ö.
Transport	396,340	—
<i>Skiften och afvittringar:</i>		
Till fullföljande af storskiftes- och afvittringsarbetena	123,000	—
<i>Statskontoret:</i>		
Ersättning för af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter	1,649	—
<i>Diverse anslag:</i>		
Till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jern- vägstrafik	350,000	—
<i>Anslag af Kongl. Maj:t föreslaget att utgå från riksgäldskontoret:</i>		
Till anskaffande af rörlig materiel uteslutande för de norrländska statsbanelinierna	250,000	—
Summa	1,120,989	—

Bil. Litt. C.

Tabell öfver extra ordinarie anslag u t o m hufvudtitlarne.

	Kronor.	ö.
Till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar	500,000	—

N:o 6 a.

Ank. till Riksd. kansli den 21 juni 1887, kl. 1 e. m.

Utlåtande med anledning af Kongl. Maj:ts framställningar angående anslagstiteln »Bergsstaten» och anslaget »Sala bergslag».

(2:a U. A.)

1:o. I den till Riksdagen den 29 april 1887 aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t under anslagstiteln kommerskollegium beträffande bergsstaten föreslagit, att Riksdagen måtte från och med år 1888 å ordinarie anslaget till kommerskollegium under anslagstiteln »Bergsstaten» uppföra, till bestridande af kostnader för kartritning vid grufkartekontoret, ett belopp af 2,500 kronor.

*Angående
anslag för
kartritning
vid grufkarte-
kontoret.
[3.]*

Till statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 25 april 1887 har (sid. 4--6) beträffande detta anslagsbehof anförts följande.

Å den under ordinarie anslaget till kommerskollegium uppförda anslagstiteln »Bergsstaten» äro af Riksdagen anvisade löner till sju grufingeniörer med 1,500 kronor åt dem hvar. Enligt kongl. brefvet den 13 november 1874 angående reglering af bergmästaredistriktet m. m. skulle en af desse grufingeniörer vara föreståndare för bergsöfverstyrelsens grufkartekontor med åliggande hufvudsakligen att vårda den i samma kontor befintliga samling af kartor och andra handlingar, hålla

desamma tillgängliga för dem, som önskade deraf taga kännedom, vid behof kopiera kartorna och, när så föreskrefves, å dem inlägga kompletteringar. Då hvarken i 1855 års grufvestadga eller eljest någon allmän föreskrift funnes meddelad om skyldighet att till grufkartekontoret insända grufkartor, kom grufkartekontoret att innehålla endast äldre kartor sedan den tid, då upprättandet af markscheiderkartor var obligatoriskt, samt nyare kartor, som tillfälligtvis insändts till bergsöfverstyrelsen, och någon åtgärd blef icke vidtagen för samlingens eller de förefintliga kartornas komplettering.

Genom grufvestadgan af den 16 maj 1884, som med 1885 års ingång trädte i kraft, hade göromålen inom grufkartekontoret undergått väsentlig förändring. Enligt 57 § i sistnämnda stadga skulle öfver grufva, som erhållit utmål och vore under arbete, finnas, der icke grufvan i sin helhet vore från dagen fullt åskådlig, fullständig och noggrann markscheiderkarta i viss skala; och skulle nya grufarbeten sist inom påföljande årets utgång å kartan inläggas. Grufkartan skulle upprättas af bergstjensteman eller annan behörig person, och så väl kartan som kompletteringsarbetena skulle uppgöras i två exemplar, deraf det ena skulle vara tillgängligt vid grufvan och det andra insändas till bergsöfverstyrelsen. Hufvudsakligen enahanda bestämmelser vore i fråga om stenkolsgrufvor meddelade genom den under sistlidna år utfärdade stadgan angående eftersökande och bearbetande af stenkolsfyndigheter. Af dessa stadganden följde åliggande för grufkartekontoret att vårda och ordna de kartor, som komme att till bergsöfverstyrelsen insändas, men äfven att genom dertill lämpliga biträden å kartorna inlägga inkommande kompletteringsblad.

Den kartritning, som sålunda skulle vid grufkartekontoret utföras, komme att kräfvat ej obetydligt arbete. Enligt en af kommerskollegiet öfverlemnad, af nuvarande t. f. sekreteraren för bergsärenden upprättad promemoria angående detta arbete och kostnaden derför beräknades antalet grufvor, öfver hvilka kartor komme att årligen behöfvat kompletteras, till 500. Tiden för kompletteringsarbetet för hvarje grufkarta ansåges kunna i medeltal skattas till 9 timmar och ersättningen derför, likaledes i medeltal, till 90 öre för timme. Årliga kostnaden för kartritningen skulle följaktligen, så vidt på förhand kunde beräknas, komma att uppgå till 4,050 kronor, eller, i jernadt tal, till 4,000 kronor.

Dessa beräkningar gälde tiden från och med 1888, emedan, till följd af medgifvet anstånd för grufkartornas och kompletteringarnas insändande, först med nämnda år ifrågavarande förhållanden kunde anses inträda i mera normalt skede.

Till bestridande af utgifterna för kartritningen funnos emellertid inga andra tillgångar än det lönebelopp å 1,500 kronor, som förut utgått till den grufingeniör, hvilken skulle vara föreståndare för grufkartekontoret. Sedan grufingeniören G. A. Lundhqvist i februari 1885 erhållit entledigande från befattningen såsom föreståndare för grufkartekontoret, hade de föreståndaren åliggande göromålen bestridts af t. f. sekreteraren för bergsärenden utan särskild ersättning därför, under det att nämnda 1,500 kronor fått af kommerskollegium disponeras för utgifter vid kontoret. Det belopp, som enligt ofvanberörda, från kommerskollegiet öfverlemnade beräkning, mot hvilken föredragande departementschefen ej ansett sig kunna göra någon erinran, erfordrades utöfver tillgängliga 1,500 kronor, utgjorde således minst 2,500 kronor.

De beräkningar, på grund af hvilka den för kartritning behöfliga summan antagits utgöra, utöfver nu tillgängliga medel, 2,500 kronor, sakna det underlag af någon tids erfarenhet om hvad behovet verkliga kräfvat, som synes nödigt, innan beslut fattas om anslags uppförande å ordinarie stat. Till följd häraf finner utskottet sig med anledning af Kongl. Maj:ts förevarande framställning endast böra hemställa,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen på *extra stat* för år 1888 anvisar ett anslag af 2,500 kronor till bestridande af kostnader för kartritning vid grufkartekontoret.

2:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att medgifva, att, derest Kongl. Maj:ts proposition af den 6 april 1887 angående upplösning af det nu bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag m. m. bifölles, från och med år 1888 det å sjetta hufvudtitelns ordinarie anslag till kommerskollegium under anslagstiteln »Bergsstaten», till aflönande af tjänstemännen vid Sala silfververk, uppförda belopp, 2,500 kronor, måtte från anslaget till kommerskollegium utslutas.

*Angående
uteslutande
af ett anslags-
belopp.
[4.]*

I händelse af bifall till hvad sålunda enligt denna och nästföregående punkt i detta utlåtande af Kongl. Maj:t föreslagits, komme slutsumman af ordinarie anslaget till kommerskollegium att förblifva oförändrad.

Kongl. Maj:ts i ofvanberörda proposition (n:o 12) angående upplösning af det nu bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag m. m. gjorda framställning, har utskottet i sitt den 16 innevarande juni afgifna utlåtande (n:o 37) tillstyrkt Riksdagen att god-

käna. Under antagande att utskottets berörda förslag bifalles, får utskottet hemställa,

att — under förutsättning, att Riksdagen bifaller utskottets i utlåtandet n:o 37 afgifna förslag med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplösning af det nu bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag m. m. —, Riksdagen må besluta att i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag från riksstaten för år 1888 utesluta det å sju hufvudtiteln ordinarie anslag till kommerskollegium under anslagstiteln »Bergsstaten» till aflönande af tjänstemännen vid Sala silfververk uppförda belopp, 2,500 kronor.

*Angående
uteslutande
från riks-
staten af an-
slaget »Sala
bergslag».*

3:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att, derest Kongl. Maj:ts proposition af den 6 april 1887 angående upplösning af det nu bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag m. m. bifölles, anslaget »Sala bergslag» å 6,320 kronor måtte från riksstaten uteslutas.

Med åberopande af hvad utskottet vid nästföregående punkt anfört, får utskottet hemställa,

att — under förutsättning att Riksdagen bifaller utskottets i utlåtandet n:o 37 afgifna förslag med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplösning af det nu bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag m. m. — Riksdagen må besluta att, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, från riksstaten utesluta det å sju hufvudtiteln uppförda anslaget »Sala bergslag» å 6,320 kronor.

Stockholm den 21 juni 1887.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.